Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 22 (6912). ● 2 февраль, 1979 йил ◆ ЖУМА ● Баҳоси 2 тийин.

«Узсельхозтехника» Ўрта Чирчиқ район бирлашмасининг ремонт устахонаси коллективи айни кунларда кўплаб ҳайдов тракторларини сифатли ремонтдан чиқариб, кўкламги дала ишларига ҳозирламоқда. Улар йил охиригача 950 та ҳайдов тракторини дала ишларига бекамикўст созлаш мажбуриятини олганлар. Ремонтчилар ўртасида уюштирилган социалистик мусобақада тажрибали слесарь Ниғмат Муҳиддинов пешқадамлик қилаётир. У тракторларни сифатли ремонтдан чиқариб, кундалик иш нормасини ошириб бажармоқда. Суратда: слесарь Н. Муҳиддинов иш устида.

В. Сироткин фотоси.

ҒОЛИБЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети 1979 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида ва сифатли бажариш юзасидан районлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг шу йил 21 январгача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бекобод районига** (район партия комитетининг секретари З. Т. Мақсумов, район ижроия комитетининг раиси З. Қодиров, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари ишчи-хизматчилари район касаба союз комитетининг раиси Д. Комилов, район комсомол комитетининг секретари А. С. Ризаметов ўртоқлар) берилди. Бу районда 1979 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирлар комплексини ўтказишда юқори суръатларга эришилди ва календарь топшириқлари органик ўғит жамғариш бўйича 201 процент, уларни далага чиқариш бўйича 125 процент, хўжаликлараро суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларини тозалаш бўйича 119 процент, яхоб суви бериш бўйича 263 процент, ўн кунлик топшириқлари эса барча турдаги тракторларни ремонт қилиш бўйича 266 процент, дағал хашак майдалаш бўйича 107 процент, қаймоғи олинмаган сут ўрнини босувчи маҳсулот тайёрлаш бўйича 111 процент, суюқ аралаш озуқа тайёрлаш бўйича 105 процент бажарилди.

Байроқ Ғалаба районидан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи сабзавотчиликка ихтисослаштирилган **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари Р. Қ. Қамбаров, район ижроия комитетининг раиси Ҳ. Аҳмедов, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари ишчи-хизматчилари район касаба союз комитетининг раиси С. Исмоилов, район комсомол комитетининг секретари М. Жалилова ўртоқлар) берилди. Бу районда 1979 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирлар комплексини бажаришда юксак суръатларга эришилди ва календарь топшириқлари органик ўғит жамғариш бўйича 201 процент, уларни далага чиқариш бўйича 100 процент, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларини тозалаш бўйича 111 процент, яхоб суви бериш бўйича 190 процент, боғларга химиявий ишлов бериш бўйича 109 процент, эртаки сабзавот экинлари ва картошка экиш учун эгатлар олиш бўйича 100 процент, ўн кунлик топшириқлари эса барча турдаги тракторларни ремонт қилиш бўйича 254 процент, дағал хашак майдалаш бўйича 108 процент, қаймоғи олинмаган сут ўрнини босувчи маҳсулот тайёрлаш бўйича 114 процент бажарилди.

Байроқ Оҳангарон районидан олиб берилади.

Ғалаба, Коммунистик, Тошкент ва **Бўстонлиқ** районларида 1979 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирлар комплексини ўтказишда яхши натижаларга эришилаётганлиги қайд қилиб ўтилди.

Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Янгийўл районларида 1979 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирлар комплексини ўтказишда сусткашликка йўл қўйилаётганлиги кўрсатилди.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Бекобод ва Калинин районларига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

ПАРТИЯВИЙ ИШДА ЮКСАК САМАРАДОРЛИК УЧУН

Тошкент область XIX партия конференцияси бўлиб ўтди. Конференция Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг иши юзасидан ҳисобот докладни муҳокама қилди. Область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. М. Мусахонов бу ҳақда доклад қилди. Шунингдек, конференция область партия ташкилоти ревизия комиссиясининг иши юзасидан ҳисобот докладини тинглади.

Конференцияда делегатлар томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлади. Конференция область партия комитетининг ҳисобот доклади юзасидан ва область партия ташкилоти ревизия комиссияси докладини тасдиқлаш юзасидан қарорлар қабул қилди, область партия комитети ва ревизия комиссиясининг янги составларини сайлади.

Пойтахт области коммунистлари ўзларининг XIX партия конференцияларига ленинчи партиямиз Марказий Комитети теварагига янада маҳкамроқ жипсланган ҳолда, халқ хўжалиги ва маданий қурилишнинг барча соҳаларида янгидан-янги улкан зафарларни қўлга киритган бир вазиятда зўр кўтаринкилик ва навбатдаги вазифаларни ҳам тўла адо этишга тайёр эканликларини яна бир бор намойиш қилган ҳолда келдилар.

КПСС XXV съездидан кейинги ўтган уч йил партия ва совет халқи ҳаётида ғоят ва катта воқеаларга бой давр бўлди. Мамлакатимизнинг куч-қудрати, халқимизнинг ижодий ва яратувчилик меҳнат активлиги бениҳоят юксалди. Белгиланган план ва социалистик мажбуриятлар кўп соҳада ортиғи билан бажарилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежнев таъкидлаганидек, биз кенг фронт бўйлаб олға бормоқдамиз. Мамлакатимиз кўз ўнгимизда ўзгариб боряпти. Муваффақиятларимиз кўлами ниҳоятда кенгдир. Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва интеллигенция бутун талантлари, маҳорат ва қалб ҳароратларини партия қўйган улуғвор вазифаларни шараф билан бажаришга қаратдилар. Область партия ташкилоти, унинг қуйи звенолари омманинг меҳнат ва сиёсий активлигини юксалтирдилар, янги ватанпарварлик ташаббусларини, илғор иш методлари ва тажрибаларни кенг оммалаштириб, катта партиявий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни амалга оширдилар. Бунинг натижасида область экономикаси йил сайин юксалиб, саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб бериш кўпайди, халқнинг турмуши янада фаровон бўлди.

Ҳисобот даври ичида саноат корхоналарининг куч-қудрати ортди, улар янги, замонавий техника билан қуролланди. Ишлаб чиқариш кучларининг ўсганлиги натижасида меҳнат унумдорлиги юксалди. Бир қанча объектлар қурилиб, ишга туширилди. Янги қувватлар, иқтисодий тежаш, янги резервларни ишга тушириш, фан-техника ютуқларидан кенг фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатлари саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари қудратини оширишда асосий негиз бўлиб қолди. Беш йилликни уч-тўрт йилда бажариш юзасидан ташаббус кўрсатиб майдонга чиққан азаматлар эндиликда юзлаб-минглаб издошларга карвонбошилик қилмоқдалар. Қолоқларсиз ишлаш ташаббуси кенг қулоч ёйди. Тошкент шаҳри ва областимизнинг жуда кўп корхоналарида бу ҳаракат самарали натижалар бермоқда.

Ҳисобот докладида айтилганидек, областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ўтган давр ичида жасорат, мардлик ва маҳорат намуналарини кўрсатдилар. Юз берган қийинчиликларга қарамай партиямиз аграр сиёсатини амалга ошириш учун кўп йиллик бой тажриба, техникадан оқилона фойдаланиб, деҳқончилик ва чорвачиликда катта ютуқларга эришдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг барча асосий турларини етиштириш ва тайёрлаш планлари ошириб бажарилди. Белгиланган ҳажмлардан ташқари давлатга 80 минг тоннадан зиёд пахта, 141 минг тонна дон, 470 минг тонна сабзавот, мева, деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа кўпгина маҳсулотлари топширилди. Қишлоқларда янгича турмуш тарзи кенг ривож топди. Обод, кўркам посёлкалар, маданий-маиший муассасалар барпо этилди. Халқимиз ҳаётида, унинг кундалик турмушида амалга оширилаётган тадбирлар қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги фарқни тобора тугатиб, қишлоқларга шаҳарларимизнинг гўзал чиройини бахш этмоқда.

Область партия конференцияси қилинган ишларимизга якун ясаб, беш йилликнинг тўртинчи йилида олдимизда турган вазифаларни аниқ ва равшан белгилаб берди. Бу вазифалар КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг конференцияда сўзлаган нутқида ёрқин, чуқур ва атрофлича кўрсатилиб ўтилди. Ҳозир партия ташкилотларининг бутун ташкилотчилик ва сиёсий иши 1979 йил планлари ва социалистик мажбуриятларини тўла ҳамда ошириб бажаришга, беш йилликни муносиб равишда тугаллашга қаратилмоғи керак. Бунинг учун ҳамма ерда партиявий иш услуби ва методларини такомиллаштириш, талабчанлик ва ташкилотчилик ишларини янада юқори поғонага кўтариш, партия ва давлат интизомини мустаҳкамлаб, кадрларга нисбатан талабчанликни ошириш, илғор тажрибаларни оммалаштириш, бу йилги халқ хўжалиги планларини тўла адо этиш учун умумхалқ социалистик мусобақаси байроғини баланд кўтариш лозим.

Ўтган йили айрим саноат корхоналари, колхозлар ва совхозлар план ва топшириқларини бажараолмадилар. Областда 15 та турли объект ишга туширилмай қолди. Иккиламчи алюминий заводи, Тошкент трактор заводидаги штамповка цехи, химия-фармацевтика заводи, Бўстонлиқ паррандачилик фабрикасидаги янги қувватлар, Коммунистик районидаги балиқ хўжалигининг кўл ва ҳовузлари, 1-«Пискент» совхозининг сут чорвачилик комплекси, уй-жойлар, кооператив қурилишлари учун бинолар ишга туширилмади.

Областимизда деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуд бўлишига қарамай, ундан тўла фойдалана олмаяпмиз. Беш йилликнинг тўртинчи йилида камида 440 минг тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 35 центнерга кўтаришимиз ва 90 процент пахтани машиналар билан теришимиз лозим. Чорвачилик, сабзавотчилик ва дон хўжалигини бундан ҳам ривожлантириш керак. Шунингдек, қишлоқ қурилиши масалалари партия ташкилотларининг диққат-эътиборида бўлиши зарур. Афсуски, ўтган йили катта имкониятлар ишга солинмаганлиги натижасида уч йиллик якунлари бўйича 17 колхоз ва совхоз давлатга пахта сотиш топшириғини бажармади. 12 минг тоннадан кўпроқ пахта кам топширилди. Бундай аҳвол сабзавотчилик, чорвачиликда ҳам содир бўлмоқда.

Область партия конференцияси партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашлар диққат-эътиборини бу йилги вазифаларини тўла адо этишга қаратди. Бу мураккаб вазифаларни бажариш учун ҳар бир корхона, коллектив ва хўжаликнинг ички имкониятларини тўла сафарбар этиш, омма ўртасида ташкилотчилик, сиёсий ва тарбиявий ишларни кучайтириб, партия ташкилотларининг ишчанлик қобилиятини ошириш, янги ҳаракатларни, ватанпарварлик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйдириш лозим. Партия ташкилотлари кадрларни танлаш ва тарбиялашни, улар ўртасида чинакам ўртоқлик, ўзаро ҳурмат, ҳайриҳоҳлик ва партиявий талабчанлик вазиятини амалга ошириш йўлида кўп иш олиб боришлари зарур.

Бутун мамлакатимиз бўйлаб СССР Олий Советига сайловларга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Областимиз меҳнаткашлари янада зўр ғайрат билан ишлаб, давлат ҳокимиятининг юқори органига бўладиган сайловларни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашмоқдалар. КПССнинг ленинчи Марказий Комитети ва унинг ўртоқ Л. И. Брежнев бошлиқ Сиёсий бюроси теварагига маҳкам жипслашган Тошкент областининг партия ташкилоти, коммунистлари ва барча меҳнаткашлари ғайрат ва шижоат билан ишлаб, коммунистик қурилишнинг олдимизга қўйилган улуғвор вазифаларини шараф билан адо этадилар.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТ АҲЛИНИНГ МАРРАЛАРИ

1 февраль куни Тошкентда республика партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди.

Йиғилишга область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область, шаҳар ва район Советлари ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг, республика Госплани, Ўзбекистон касаба союзлари республика совети, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг масъул ходимлари, министрликлар ва идораларнинг, саноат, транспорт ва алоқа корхоналари партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари таклиф этилди.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов очди.

Актив йиғилиши республика саноат, транспорт ва алоқа ходимларининг 1978 йилги социалистик мажбуриятларининг бажарилиш якунларини ҳамда КПСС Марказий Комитети 1978 йил ноябрь Пленуми қарорлари асосида саноатни социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг 1979 йилги планини муддатидан илгари бажариш вазифаларини муҳокама қилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Тошкент область партия комитетининг секретари Ф. Г. Потуремский, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри М. Х. Қурбонов, Қорақалпоғистон область партия комитетининг секретари А. П. Федоров, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Б. Ғ. Халилов, Самарқанд область партия комитетининг секретари И. К. Юсупов, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўкувчиси Д. Қулматова, Навоий шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Н. В. Духанов, Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министри В. У. Усмонов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғафуржонов, Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи А. М. Қодиров, Бекободдаги 16-автомобиль корхонаси ҳайдовчиларининг бригадири Х. Абдужабборов, Ўзбекистон ССР Алоқа министри Т. М. Тўхтаев қатнашдилар.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар шуни таъкидладиларки, бутун совет халқи қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС XXV съезди тарихий қарорларини бажариш учун муваффақиятли курашмоқдалар. СССР янги Конституциясининг биринчи йили — ўтган йилда хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида ютуқларга эришилди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш йиллик программасини муддатидан илгари 21 декабрда бажардилар. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми пландаги 4,5 процент ўрнига 5,3 процент ўсди. Меҳнат унумдорлиги сезиларли равишда ошди, олий сифат категориясидаги маҳсулот салмоғи бир ярим баравар кўпайди. 3,3 миллиард сўмлик асосий ишлаб чиқариш фондлари ишга туширилди. Транспорт, алоқа, телевидение ва радио эшиттиришнинг ҳамма турлари янада ривож топди. Пландан ташқари анчагина ҳажмда юк ташиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари қийин шароитларда мўл пахта ҳосили етиштириб ва давлатга 5,5 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» сотиб, ажойиб ғалабага эришдилар. Деҳқончилик ва ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини давлатга сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар анча ошириб бажарилди.

Шу билан бирга республикада меҳнат унумдорлигини янада ошириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстириш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун катта резервлар бор. КПСС Марказий Комитети 1978 йил ноябрь Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги нутқида мазкур резервлар кўрсатиб ўтилди. Белгиланган планларни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёздириш, ишлаб чиқаришнинг ташкил этилишини сабот билан такомиллаштириш лозимлигини нотиқлар таъкидлашди. Шу муносабат билан ишдаги камчиликларни қатъият билан тугатиш, меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш, иқтисодий тежашга қаттиқ риоя этиш зарур. Ўзбекистоннинг ишлаб чиқариш коллективлари 1979 йилни зарбдор йилга айлантиришга, эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлашга ҳамда бутун куч, билим, тажрибани ишлаб чиқаришнинг янги резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланишга қаратишга қаттиқ бел боғлаганлар.

КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин ўз нутқида республика экономикасини ривожлантириш масалаларига, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш масалаларига тўхталиб ўтди.

Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлаб, республика экономикаси муттасил ривожланиб бораётганини таъкидлади. Партия активимиз йиғилиши, деди Ш. Р. Рашидов, шонли бир пайтда ўтмоқда. Совет кишилари ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги муҳим воқеани — мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига ўтказиладиган сайловни кутиб олмоқдалар. СССР Олий Совети сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш КПСС XXV съезди қарорларини, беш йиллик топшириқларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларини бажариш учун курашда омманинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада ошириш учун катта аҳамиятга эгадир.

Республика партия ташкилоти, барча меҳнаткашлари давлат плани ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш соҳасида бултур катта иш қилдилар. Саноатнинг асосий фондлари анча кенгайтирилди ва янгиланди. Шу йилнинг халқ хўжалик вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш учун, тобора олға ҳаракат қилиш учун мустаҳкам база вужудга келтирилди. Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш партия ўртага қўйган жуда муҳим вазифадир. Эндиги асосий вазифа — партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишини кучайтиришдан, кадрларнинг топширилган иш учун масъулиятини оширишдан, вужудга келаётган проблемаларни моҳирона ҳал этишдан иборат. Социалистик мусобақа барча қатнашчиларининг диққат-эътибори план топшириқларини ва олинган мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш учун мавжуд резервларни ижодий равишда қидириб топишга қаратилиши керак. Бутун хўжалик ва план механизми, ижтимоий ва сиёсий таъсирнинг ҳамма воситалари ана шунга қаратилиши лозим.

Бизнинг ҳозирги замон тараққиёти чўққиларига тўхтовсиз ва тез кўтарилиб бораётганлигимиз экономикани ривожлантиришда, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда социалистик мусобақанинг жуда катта ролини яна бир карра яққол исботлайди. Шу боисдан ҳам новаторларнинг ташаббуси туфайли юзага келган жамики яхши тажрибалар оммавий равишда қўллаб-қувватланиши керак. Меҳнат мусобақасининг ишчилар эстафетаси ва муқобил планлар, бригада хўжалик ҳисоби, меҳнат унумдорлигини оширишнинг шахсий планлари, қолоқларсиз ишлаш сингари ҳаёт синовидан ўтган шаклларини кенг оммалаштириш лозим. Бу — ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ўстиришнинг жуда катта омилидир.

Келгусидаги ишларнинг кўлами жуда катта. Шунинг учун ҳам ҳамма жойда аниқ маромни ва белгиланган суръатни таъминлаш, бутун куч ва имкониятларимизни бир бутун қилиб тўплаш зарур. Шу йилнинг ўзидаёқ ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳамда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш мумкин ва лозим. Ҳар бир корхона, цех, смена, бригаданинг ишлаб чиқариш планини бажаришини, шунингдек меҳнат унумдорлигини ошириш, янги техникани жорий этиш, белгиланган турдаги маҳсулот ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилишини таъминлаш ғоят зарурдир. Планни сўзсиз бажариш тўғрисидаги талаб ҳамма партия ташкилотлари, барча меҳнат коллективларининг ҳаётида йўналтирувчи омил бўлиши лозим. Шаҳар типидаги посёлкаларда, район марказларида, қишлоқ жойларда корхоналарнинг филиалларини ташкил этиш ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини оширишнинг муҳим резервидир. Бу соҳада дастлабки қадамларгина қўйилди. Биз филиалларни ривожлантиришни жадаллаштиришимиз, кадрларни тайёрлаш ва уларнинг муқим ишлаб қолишига кўпроқ эътибор беришимиз, мавжуд меҳнат ресурсларидан тўлароқ фойдаланишимиз керак.

Шубҳа йўқки, деди Ш. Р. Рашидов, республика партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, саноат, транспорт ва алоқа корхоналарининг меҳнатчилари 1979 йил топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бутун куч-ғайратлари ва тажрибаларини сарфлайдилар, имкониятларни иложи борича кўпроқ сафарбар қиладилар ва шу тариқа КПСС XXV съезди қарорларини бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон ССР саноат ва транспорт, алоқа, илмий ва лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари, министрликлар ва идоралар, саноат бирлашмалари ходимларининг 1979 йилги социалистик мажбуриятларини якдиллик билан қабул қилдилар.

Актив йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Л. И. Греков, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚНИНГ МУНОСИБ ВАКИЛЛАРИ

СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 97-Андижон сайлов округи округ сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети фан ва техника Давлат комитетининг раиси **Владимир Алексеевич Кириллинни** шу округдан депутатликка номзод этиб рўйхатга олди.

590-Чортоқ сайлов округининг округ сайлов комиссияси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Иномжон Бузрукович Усмонхўжаевни** СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод этиб рўйхатга олди.

Ўзбекистон сайлов округларидаги округ сайлов комиссияларининг мажлисларида Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси **Шарифа Муқимова** Навоий сайлов округидан, СССР Транспорт қурилиши министри **Иван Дмитриевич Соснов** Бўка сайлов округидан, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович Мусахонов** Калинин сайлов округидан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, академик, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Обид Содиқов** Булунғур сайлов округидан В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг электриги **Тамара Дмитриевна Маклеева** Тошкент—Киров сайлов округидан СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар қилиб рўйхатга олиндилар.

(ЎзТАГ).

НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Тошкентда Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин билан сайловчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди.

Номзоднинг ишончли вакили — Ленин район партия комитетининг биринчи секретари И. И. Федоринов, В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Н. Сивец, трактор заводи партия комитетининг секретари Х. Н. Шагиев, 2-уйсозлик комбинатининг слесари В. П. Васильев, В. И. Ленин номидаги электрон техника заводининг директори В. Г. Мушкарев ва бошқалар совет кишилари жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашганликлари ҳақида, улар КПСС XXV съезди белгилаб берган бунёдкорлик ишлари программасини шараф билан бажаришга астойдил интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар. Бу эса, деб таъкидлашди нотиқлар, ҳар бир иттифоқдош республика экономикаси ва маданиятини равнақ топтириш тўғрисида, совет кишиларининг фаровонлигини ошириш ҳақида партия ва давлатимиз қилаётган жуда катта ғамхўрликка меҳнаткашларнинг жавобидир. Тошкент ана шу ғамхўрликнинг ёрқин мисоли бўла олади. Тошкент шаҳри йил сайин кўркамлашиб, обод бўлиб бормоқда. Ўзбекистон пойтахтида йил сайин янгидан-янги архитектура ансамбллари, уй-жой кварталлари қад кўтармоқда. Ўнлаб мактаблар, магазинлар, болалар боғчалари қурилмоқда. Бунда эса, деб таъкидлашди сайловчилар, халқ депутатларининг хизмати ҳам каттадир.

Сўзга чиққан нотиқлар Иван Дмитриевич Сербин ўзининг бутун фаолияти билан халқнинг миннатдорчилигига сазовор бўлганлигини таъкидладилар.

И. Д. Сербин ўзига кўрсатилган ишонч учун самимий миннатдорчилик билдириб, ҳамиша ва ҳамма соҳада партия, халқ манфаатларига садоқат билан хизмат қиламан, деб ишонтирди.

Бухоро шаҳар сайлов округи сайловчиларининг СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод, Свердлов районидаги Ю. Гагарин номли колхоз бригада бошлиғи Мунаввар Боймуродовна Ҳамроева билан учрашуви бўлиб ўтди. Сўзга чиққан нотиқлар коммунист М. Б. Ҳамроева мўл пахта устаси, актив жамоатчи эканлиги ҳақида гапирдилар.

Чуст сайлов округи меҳнаткашларининг вакиллари СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, Поп территориал ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Аҳмаджон Одилов билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ–ЖИЗЗАХ–ИВАНОВО

МЕҲНАТ МУСОБАҚАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

МУСОБАҚАДОШ ОБЛАСТЛАР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ АЙРИМ ТАРМОҚЛАРИ ИШИНИНГ 1978 ИИЛ ДАГИ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

	Областлар		
	Тошкент	Жиззах	Иваново
САНОАТ:			
Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	104,8	104,7	102,6
Маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилиш проценти	102,6	104,8	101,3
Пландагидан ташқари реализация қилинган маҳсулот — миллион сўмлик	133	8,9	73,5
Маҳсулот реализацияси планини бажармаган корхоналар сони	4	2	34
Корхоналарнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	1,0	4,4	11,4
Саноат-ишлаб чиқариш ходимлари сонининг ўтган йилдагига нисбатан ўзгариши — процент ҳисобида	101,4	106,1	99,7
Меҳнат унумдорлиги бўйича планнинг бажарилиш проценти	102,2	100,4	101,4
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	103,4	98,7	103,2
Меҳнат унумдорлигини ошириш планини бажармаган корхоналар сони	37	7	59
Корхоналарнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	9,6	15,6	19,7
Барча турдаги калава ишлаб чиқариш — минг тонна	15,0	—	337,2
Калава ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	83,4	—	100,5
Барча турдаги газламалар ишлаб чиқариш — миллион погон метр	185,0	—	2308,2
Газлама ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	91,8	—	101,0
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ			
Барча категориядаги хўжаликларда асосий чорвачилик маҳсулотларини харид қилиш йиллик планининг бажарилиш проценти, пландан ташқари харид қилингани ҳам ҳисобга киради:			
чорва ва парранда	108	103,1	89
сут	118	114,1	93
тухум	101	98,6	100,4
Колхозлар ва совхозларда 1978 йилда чорванинг маҳсулдорлиги ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш:			
Тирик вазнда сўйиш учун реализация қилинган чорва ва паррандaнинг асосий турлари — минг тонна	32,6	14,7	51,6
1978 йилда 1977 йилга нисбатан процент ҳисобида	104,9	100,0	109
Жами соғиб олинган сут — минг тонна	135,4	25,9	313,2
1978 йилда 1977 йилга нисбатан процент ҳисобида	106,9	108	93,0
Товуқ тухуми етиштириш — миллион дона	244,0	236	306,6
1978 йилда 1977 йилга нисбатан процент ҳисобида	104,9	88	104
Ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинган ўртача сут миқдори — килограмм	3254	2196	1960
1978 йилда 1977 йилга нисбатан процент ҳисобида	105,0	99	91
Ҳар бир товуқдан олинган ўртача тухум миқдори — дона	169	126	212
1978 йилда 1977 йилга нисбатан процент ҳисобида	89	80	95
КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ (давлат капитал маблағлари ҳисобига амалга оширилган)			
Капитал маблағ сарфлаш планининг бажарилиш проценти	92	100	97
Қурилиш-монтаж ишлари	93	102	89
Уй-жой қурилишига капитал маблағ сарфлаш	87	107	85
САВДО			
Давлат ва кооператив савдоси товар обороти планининг бажарилиш проценти, умумий овқатланиш ҳам ҳисобга киради — жами	100,8	102,1	99,7
Шу жумладан, чакана тармоқ товар обороти	100,9	102,1	99,6
Умумий овқатланиш товар обороти	99,98	102,5	100,5
АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ			
Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми планининг бажарилиш проценти — жами	101,5	105,2	100,4

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида кўплаб комсомол-ёшлар меҳнат қилишади. Уч йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажаришга эришган Мирзатулла Исроилов ҳам ана шундай илғор комсомол-ёшлардан ҳисобланади. У 1980 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

В. Сироткин фотоси.

СССР ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯСИНИНГ АСОСИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ОЛДИДАН

СССР янги Конституциясининг қабул қилинганига бир йилдан ортиқроқ вақт ўтди. 1977 йил 7 октябрь инсоният тарихига жаҳонда энг инсонпарвар, энг адолатли ва энг демократик Конституция — СССРнинг асосий қонуни қабул қилинган шонли сана сифатида, зарҳал ҳарфлар билан ёзилди. Жаҳонда биринчи маротаба умумхалқ давлатининг асосий қонуни қабул қилинди. Тарихда биринчи мартаба давлат ҳокимияти синфий ҳукмронлик ва зўравонлик ишлатувчи қуролдан, жамиятда яшовчи барча синф ва социал гуруҳлар, миллатлар ва элатларнинг эрк иродасини ифода этувчи умумхалқ сиёсий ташкилотига айланди. У эса тараққиётимизнинг ҳозирги кундаги янги босқичи — ривожланган социалистик жамиятга мос келадиган сиёсий ташкилотдир. Маълумки, Улуғ Октябрь Социалистик революцияси туфайли дунёга келган совет давлати бутун жаҳон олдида пролетариат диктатураси сифатида намоён бўлган эди. Унинг моҳияти шунда эдики, жаҳон тарихида биринчи марта ишчилар мамлакатда сиёсий ҳокимиятни ўз қўлларига олиб, эксплуататорлар — бир тўда текинхўрлардан иборат капиталистлар ва помешчиклар устидан давлат ҳокимиятини амалга оширувчи ҳукмрон синфга айланди. Шу билан бир қаторда В. И. Ленин таъбири билан айтганда «дирижёрнинг юмшоқ раҳбарлигига» муҳтож кўп миллионли деҳқонлар оммасига нисбатан ишчилар синфи жуда катта бунёдкорлик ва маданий-тарбиявий характердаги вазифаларни амалга оширар экан, уларни социалистик жамиятнинг онгли қурувчилари руҳида тарбиялаш мақсадини кўзда тутди ва уни изчиллик билан амалга ошириб келди.

Ҳозирги босқичда совет жамияти социал-синфий асосларининг ўсиб бориши қуйидагилар билан характерланмоқда: 1926 йилда ишчилар мамлакат аҳолиси умумий сонига нисбатан 12,4 процентни ташкил қилган бўлса, 1977 йилга келиб, улар аҳолининг 70 миллионини ўз ичига олган ҳолда, иш билан банд бўлган ходимларнинг учдан икки қисмини ташкил этди. Ҳозирги кунда ишчиларнинг 73,2 проценти олий, ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумотли, замонавий техникани эгаллаган мутахассислардир. Биринчи беш йиллик бошларида 78,8 процентни ташкил қилган деҳқонлар ўтган 50 йил мобайнида 61,4 процентга камайди. Шу давр ичида зиёлиларнинг сони 4 баравардан зиёд кўпайди, ҳозир улар аҳолининг бешдан бир қисмини ташкил қилмоқда. Шаҳар аҳолиси тез кўпайиб, унинг салмоғи 18 процентдан 62 процентга етди. Ҳозир шаҳар аҳолиси 160 миллион кишини ташкил этади. Буларнинг ҳаммаси жаҳондаги энг буюк ва индустриал мамлакатга айланган СССРнинг ҳам маданияти, ҳам экономикаси жуда тараққий этганини кўрсатди.

Ҳозирги босқичда пролетариат диктатураси давлатни СССР янги Конституциясининг 1-моддасида қайд қилинганидек, мамлакатдаги ишчилар, деҳқонлар ва зиёлилар, барча миллатлар ва элатлар меҳнаткашларининг ирода ва манфаатларини ифодаловчи социалистик умумхалқ давлатига ўсиб чиқди.

СССР Конституциясида жамиятимиз эришган ва қўлга киритган ютуқлар қонун йўли билан мустаҳкамланибгина қолмай, балки унинг келажакдаги тараққиёт истиқболлари ҳам белгилаб берилган. Конституцияда «Совет давлатининг олий мақсади — синфсиз коммунистик жамият қуришдан иборат бўлиб, бу жамиятда ижтимоий коммунистик ўз-ўзини бошқариш ривож топади» дейилган.

СССР янги Конституциясида совет кишиларини жамият олдидаги ўз бурчларини онгли равишда бажариш, ҳуқуқий ҳамда коммунистик ахлоқ нормаларидан иборат социалистик турмуш қоидаларига риоя этиш руҳида тарбиялаш, коммунистик жамиятнинг ғоявий эътиқодли кишиларини камол топтиришга қаратилган маданий тарбиявий вазифалари билан бир қаторда коммунизм қурувчиларининг муттасил ўсиб бораётган хилма-хил ҳам моддий, ҳам маданий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондиришга қаратилган давлатимизнинг социал функцияси кенг кўламда намоён бўлмоқда.

Давлатимизнинг муҳим вазифаларидан яна бири — коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, социалистик ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш ва уларни коммунистик муносабатларга айлантириш билан боғлиқ бўлган улкан хўжалик-ташкилотчилик функцияси бўлиб, у ўзининг бутун салмоғи билан гавдаланмоқда. Бу борада давлатимиз жуда катта ишларни амалга оширмоқда. Масалан, одам оёғи тегмаган овлоқ тайгада 3000 километрлик Байкал-Амур магистрали қурилиши туфайли бир неча катта давлатлар, жумладан Англия, Италия ва Испания ерларига тенг келадиган территория ўзлаштирилади ва обод қилинади. Обь дарёси соҳилида бир миллион квадрат километр майдонни ўзлаштириш кўзда тутилмоқда.

СССР янги Конституциясининг муҳим хусусиятларидан яна бири уни улуғ инсонпарварлик руҳи билан суғорилганлигидадир. Ҳар йили давлат бюджетидан 90 миллиард сўм маблағ халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва фан ҳамда маданиятнинг равнақи йўлида сарфланади. Бундан ташқари Совет ҳокимияти йилларида 3,2 миллиард квадрат метр уй-жой қурилди. Бунинг учдан бир қисмидан кўпроғи кейинги йилларга тўғри келади. Шунинг натижасида 110 миллион киши уй-жой шароитини яхшилаб олди. Бу Англия ва Германия Федератив Республикаси бутун аҳолисига тенг келадиган кишилар янги уйларга кўчиб кирди, демакдир, СССРда уй-жой учун олинадиган ҳақ бундан 50 йил илгари қандай бўлса ҳозир ҳам шундай — жуда арзон. Давлат уй-жойлардан нормал фойдаланишни таъминлаш мақсадида жуда катта харажатларни ўз зиммасига олган. Ўнинчи беш йилликда 550 миллион квадрат метр уй-жой қурилиб, ишга туширилади. СССР Конституциясининг 44-моддасида гарантиялаб берилган гражданларнинг уй-жой билан таъминланиш ҳуқуқи ана шу тариқа амалга оширилмоқда. Ҳали инсоният тарихида биронта давлат бу масалани биздагидай тарзда меҳнаткаш фойдасига шунчалик олижаноблик билан ҳал қилган эмас. Халқ хўжалигидаги олий ва ўрта маълумотли мутахассисларнинг 60 процентга яқини хотин-қизлардан иборат. Маҳаллий Советлар депутатларининг ярми ёки 1 миллиондан кўпроғи аёллардир. Уч ярим мингдан кўпроқ хотин-қиз СССР Олий Советига, иттифоқдош ҳамда автоном республикалар Олий Советларига депутат қилиб сайланган.

СССР Конституциясининг 53-моддасида оналик ва болалик ҳимоя қилиниши ва моддий жиҳатдан қўллаб-қувватланиши билан бирга, оила давлат ҳимоясидадир, деган янги конституцион принцип эълон қилиндики, буни биронта капиталистик давлат асосий қонунида учратиш мумкин эмас. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, буржуа идеологлари «эркин дунё» деб аталган жамиятнинг мунофиқлигини, унда меҳнаткашларнинг тенгсизлигини, эрк-ҳуқуқдан маҳрумлигини ниқоблаш учун капитализмга маддоҳлик қилишни давом эттирмоқдалар. АҚШда ярим асрдан бери аёллар ўз ҳуқуқлари учун курашмоқдалар. Бундан беш йил аввал АҚШ конституциясига аёлларнинг эркаклар билан тенг ҳуқуқлилиги ҳақида киритилган тузатиш ҳанузгача тасдиқланганини ва қонун тусини олгани йўқ. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси 1948 йил декабрда Совет Иттифоқининг ташаббуси билан Умумий Декларация ва 40 дан ортиқ халқаро акт қабул қилди. Бу декларация ва актлар ирқий, миллий ва диний камситишларни қоралайди. Бироқ бу актлардан 30 таси ҳанузгача АҚШ томонидан ратификация қилинмаган.

Ғарбдаги демократия йирик саноатчилар, банкирлар ва шунга ўхшаган бошқа йирик мулкдорларга хизмат қилади, холос. АҚШда Америка саноати олаётган бутун фойданинг тўртдан уч қисмидан кўпроғи йирик корпорациялар ҳиссасига тўғри келади. Англияда аҳолининг беш процентини ташкил этадиган бир ҳовуч мулкдорлар бутун мамлакат даромадининг 92 процентини олмоқдалар. Францияда 500 йирик компания мамлакат миллий даромадининг 60 процентини ўз қўлида сақлаб турибди. Айни пайтда Ғарбдаги капиталистик мамлакатлардаги ишсизлар сони 18 миллиондан ошиб кетди. Ишсизларнинг 40 процентини 25 ёшгача бўлган йигит-қизлар ташкил этади. Жумладан, АҚШда 1 миллиондан ортиқ дипломли мутахассислар — олий ўқув юртларини тамомлаган ёшлар ишсиз. Умумий ишсизлар сони эса АҚШда 7 миллион кишини ташкил этади. Бунинг устига Америкада 25 миллион киши қашшоқликда, 7 миллион киши уй-жойсиз яшаётганлигини, 23 миллион киши мутлақо саводсиз эканлигини ҳам айтсак америкача демократиянинг моҳияти очиқ-ойдин равшан бўлади. Ғарб пропагандаси буржуа демократиясини кўкларга кўтариб мақтаб, халқни алдашга уринмоқда. Бироқ реал фактлар бу пропаганданинг ёлғонлигини очиқ кўрсатиб турибди. АҚШ конгрессида фақат банкирлар, бизнесменлар ва уларнинг адвокатлари ўрнашиб олган, улар депутатларнинг 99 процентини ташкил этади. Америка публицисти Девид Уайз Америка давлатини полиция давлати деб, унинг демократиясини сирти ялтироқ, ичи қалтироқ, ёлғон демократия, деб таърифлади. У тамомила ҳақ. Монополистик капитал ҳукмронлик қилар экан, капитализм меҳнаткашларга ҳеч қандай озодлик ва тенглик бера олмайди. Капитализмнинг моҳияти меҳнаткашларни хонавайрон қилишдан, қаттиқ эксплуатация қилишдан иборат, унинг ана шу моҳияти бу жамият тугатилмагунча сақланиб қолаверади. Шунинг учун ҳам В. И. Ленин буржуа демократиясини баландпарвоз ибора, тантанавор қуруқ сўз, ёлғон ваъдалар билан халқ оммасининг бошини айлантирувчи сохта демократия деб таърифлаган эди.

Бизнинг Конституциямиз Ғарб демократиясига тубдан қарама-қарши равишда буюк социалистик инсонпарварликни, чинакам халқ демократиясини ўзида акс эттиради. Буни СССР Олий Советининг ташкил этилиши ва иш фаолиятидан яққол кўришимиз мумкин. СССР Олий Совети давлат ҳокимиятининг олий органи бўлиб, у умумиттифоқ миқёсида амал қилувчи қонунларни қабул қилади ва уларнинг оғишмай амалга оширилиши устидан назорат олиб боради, мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиёт планлари ва давлат бюджетини белгилайди ва ижро этилишини тасдиқлайди, СССР ҳукуматини ташкил этади ва унинг фаолиятига раҳбарлик қилади. СССР Олий Советининг сессиялари ўртасидаги давр ичида СССР Олий Совети номидан иш олиб бориш учун ўзининг доимий органи бўлган СССР Олий Совети Президиумини ташкил этади. СССР Олий Совети Президиумининг фаолиятига КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, атоқли сиёсий ва давлат арбоби ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг раҳбарлик қилиши Советларнинг барча бўғинларининг иш тажрибасини тубдан яхшилашга ва уларнинг коммунистик қурилишда тутган мавқеини кескин кўтаришга олиб келди. СССР Олий Совети томонидан СССРнинг янги Конституцияси асосида қабул қилинган қонунлар, жумладан, СССР Министрлар Совети тўғрисида, СССР Олий Советига сайловлар тўғрисида ва СССР гражданлиги тўғрисидаги қонунларнинг қабул қилиниши Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари фаолиятини тубдан яхшилашга қаратилгандир.

Совет Иттифоқи кўп миллатли давлат бўлганлиги туфайли СССР Олий Совети икки палатадан: Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советидан иборат бўлиб, уларнинг ҳар бирига 750 тадан депутатлар сайланади. Иттифоқ Советига депутатлар аҳоли ҳисобидан, чунончи РСФСРдан 405, Украинадан — 144, Белоруссиядан — 28, Ўзбекистондан — 39, Қозоғистондан — 41, Озарбайжондан— 15, Грузиядан — 14, Молдавиядан— 11, Литва, Қирғизистон, Тожикистондан 9 тадан, Арманистондан — 8, Латвия ва Туркманистондан — 7 тадан ва Эстониядан — 4 депутат сайланади. Миллатлар Советига эса 15 Иттифоқчи Республикадан 32 тадан 480 депутат, 20 автоном республикадан 11 тадан — 220 депутат, 8 автоном областдан — 5 тадан 40 депутат ва 10 автоном округдан бир кишидан 10 депутат сайланади.

IX чақириқ СССР Олий Советига сайланган депутатлар орасида 498 киши ишчи, 271 та колхозчи ва 142 та фан, маданият ва санъат ходимлари бўлиб, бу эса давлатимизнинг социал асосларини, унинг чиндан ҳам умумхалқ давлатига айланганлигини яққол кўрсатиб турипти.

СССРнинг янги Конституцияси кўп миллатли умумхалқ давлатига ихтиёрий равишда бирлашган тенг ҳуқуқли совет халқларининг ленинча социалистик интернационализм ғояларига асосланган бахт қонуни, саодатномаси сифатида тарих саҳифасидан ўрин олди. СССР Конституцияси принципларига тўлалигича риоя қилинган ҳолда Ўзбекистоннинг навбатдан ташқари олтинчи сессияси томонидан 1978 йил 19 апрель куни республиканинг янги асосий қонуни қабул қилинди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг янги Конституцияси диёримиз тарихида янги давр бошланганлигидан дарак беради. Замонамизнинг жуда катта сиёсий ҳужжати — ривожланган социализмнинг асосий қонуни бўлган СССР Конституцияси ва унга тўла мувофиқ равишда ишлаб чиқилган Ўзбекистон ССРнинг янги Асосий қонуни миллионларнинг ақл-идрокига ўз таъсирини ўтказаверади, яқиндагина мустамлакачилик зулмидан озод бўлган ва социал тараққиёт йўлидан дадил бораётган халқлар учун йўлчи юлдуз бўлиб хизмат қилаверади.

О. ЭШОНОВ,
Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси, юридик фанлар доктори, профессор.

ЖАНГОВАР ТОПШИРИҚ

РАЙКОМ бюросига партия активлари ва ташкилот бошлиқлари таклиф этилди. Улар орасида мен ҳам бор эдим. Янги секретарь районимиз экономикасини кўтариш йўллари, ободончилик, қолоқ ва илғор хўжаликлар ҳақида батафсил гапирди.

АКТИВЛАРГА жойларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ҳар бир бригадада ишни талаб даражасида ташкил этиш, социалистик мусобақани жонлантириш, бюро қарорларини ўз вақтида бажарилишини таъминлаш вазифаси юкланди. Райком вакилининг фаолиятига бириктилган жойдаги ишнинг яхши ёки ёмонлигига қараб баҳо берилиши алоҳида таъкидланди.

Мен Свердлов номли колхознинг 3-бригадасига райком вакили бўлиб бордим. Умрқул Худойбердиев бошлиқ бу бригаданинг 90 гектар пахта майдони бор экан. Ернинг 40 гектари қора тупроқли, 50 гектари сариқ тупроқли бўлиб чор атрофига тут экилган чорвоқ карталардан иборат эди.

Ўша йил кўклами жуда инжиқ келди. 50 гектар ердаги чигит ер намига униб чиқди. 40 гектар ерга чигит суви берилди. 16 гектар ерга чигит қайта экилди. 6 майда мен Москвага, малака ошириш курсига ўқишга кетдим. Ўша йили бригада иши яхши бўлмади. Кўп жойларни ўт босиб кетди. Агротехник тадбирлар қулай муддатларда ўтказилмади. Натижада давлатга 225 ўрнига 165 тонна пахта сотилди. План 70 процент бажарилди, холос. Бунинг учун мен ҳам, бригада бошлиғи билан райком бюросида тегишли баҳони олдик. Райкомнинг ишончини оқлай олмадим. Лекин бюрода келгуси йилда план бажарилади, ҳосилдорлик ошади, деб ваъда бердим. Колхоз правлениеси бригадага тажрибали механизатор Пўлат Худойқуловни бошлиқ қилиб тайинлади.

1978 йил баҳори олдинги йилдагидан ҳам ноқулай келди. Лекин иш яхши ташкил этилди. Ёввойи ўт илдизлари териб ташланди. Нотекис ерлар бульдозер билан текисланди. Карта ўрталаридаги ва четларидаги нобоп дарахтлар кесиб ташланди. Техникадан унумли фойдаланиш учун шароит яратилди. Чигит барвақт экилиб, текис ундириб олинди. Ғўза парвариши агротехника муддатларида ўтказилди. Хуллас, олдинги йилга нисбатан анча яхши ишлар қилинди. Юз берган об-ҳаво қийинчиликларини енгиш учун бригада аъзолари якдил бўлиб, ҳар қачонгидан яхши ишладилар.

Пахта пишиб етилгач, 27 сентябрда машина терими бошланди. Бригада аъзоларининг йиғилишида йиллик планни 7 октябрда СССР Конституциясининг байрами шарафига бажаришга қарор қилинди. Бригада аъзолари, механизаторлар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. 7 октябрь куни бригадада ҳар гектар ердан 23 центнердан ҳосил олиниб, план бажарилганлиги тўғрисида рапорт берилди. Унда 20 октябргача ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш мажбурияти олинди. Бу мажбурият ҳам бажарилгач, 7 ноябрь байрамига ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш тўғрисида яна қўшимча мажбурият олинди. Лабзи ҳалол бригада коллективи ҳосилдорликни 37,5 центнерга етказиб, олдинги йилги қарзларидан узилдилар.

Мен райком вакили сифатида Пўлат Худойқулов, Ҳалима Отақўзиева, Замира Ражабова, Адолат Худойбердиева, Жаннат Жумабоева сувчилардан Абдуназир Абдуқодиров, Ашир Душаев, Тўйчи Исаматов, Тўлаган Жўраев, Насрилла Абдукаримов каби коммунист ва партиясиз активларнинг номларини бирма-бир айтгим келади. Шулар бригадани қолоқликдан чиқаришда, ҳосил учун курашда жонбозлик кўрсатишди. Бригада коллективи ўртасида олиб борилган партиявий-сиёсий ишлар, социалистик мусобақа, рағбатлантириш тадбирлари кўзланган самараларни берди. Мен учун партия топшириғи катта амалий мактаб бўлди.

Турсунбой ЙЎЛДОШЕВ,
Пискент район, Муродали қишлоқ Совети шифохонасининг бош врачи.

Сиёсий маориф уйида

ҚУЙБИШЕВ район партия комитети сиёсий маориф кабинети пропагандистлар, агитаторлар, сиёсий ахборотчилар билан доимо гавжум бўлади. Улар бу ерда суҳбат мавзулари бўйича сиёсий адабиётлардан фойдаланиб, пухта тайёргарлик кўрган ҳолда меҳнат коллективлари томон йўл оладилар. Чапдаги суратда: ёш агитаторлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг эсдалик асарларини мутоала қилмоқдалар. Ўнгда эса Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институти катта илмий ходими, пропагандист Қ. Азимов, сиёсий маориф кабинети мудири З. И. Жанoева ва «Ўзбекхлопкомаш» бирлашмаси инженери пропагандист Ш. Алакбаров ўзаро суҳбатлашмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

Ленин номли колхоз Бекобод районидаги илғор хўжаликлардан бири. Пахтачилик билан бир қаторда чорвачилик ҳам йил сайин ривожланиб бормоқда. Замонавий комплексда парвариш қилинаётган сигирлардан 1978 йили ўртача 4 минг килограммдан ошириб сут соғиб олинди. Бу областда энг яхши кўрсаткичлардан биридир. Айни кунларда чорвадорлар маҳсулдорликни камайтирмаслик учун қизғин курашмоқдалар. 180 бош сигирни парвариш қилаётган молбоқар Б. Эшонқулов уз ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир.

М. Қорабеков фотолари.

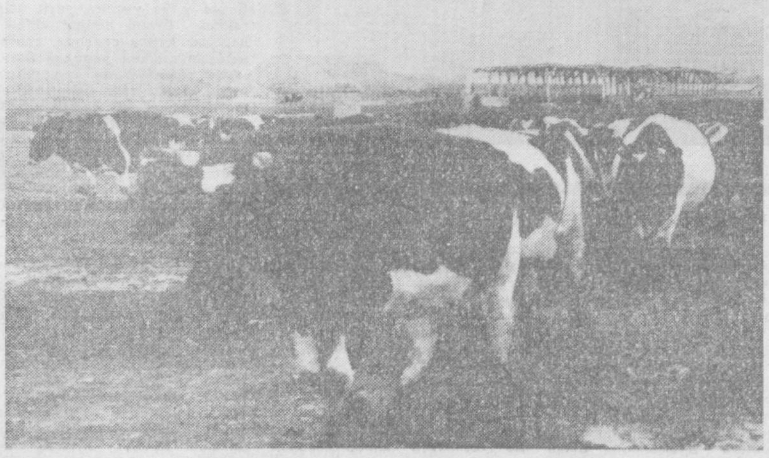

ҲИССА

Совхозимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш учун курашмоқдалар. Улар она-Ватанга кўп чорва ва паррандачилик маҳсулотлари етказиб бериш учун қатор тадбирларни амалга оширишаяпти.

Хўжалигимиз чорвадорлари ўтган йили пландаги 290 тонна ўрнига 301 тонна парранда гўшти етиштирдилар. 600 минг дона ўрнига 715 минг дона тухум ишлаб чиқарилди. Деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришда ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Мева етиштириш плани 114,1 процент, узум етиштириш эса 101 процентдан ошириб адо этилди.

Халқ назоратчилари тез-тез рейд ва текширишлар ўтказиб, туришибди. Совхоз халқ контроли группаси аъзолари жўжалар сонини тўла сақлашга шунингдек, озуқалардан тежаб-тергаб сарфлашга, ресурслардан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида куркачилик бўйича 12 марта текшириш ўтказилди. Уларнинг кўпчилиги коллектив ўртасида муҳокама қилинди.

Назоратчиларимиз ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам чорва ва паррандачилик маҳсулотларини кўпайтиришга интилмоқдалар.

Р. РАЖАБОВ,
Орджоникидзе районидаги «Химик» совхози халқ контроли группасининг раиси.

ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ШУ КУНЛАРДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Қишлов — чорвадорлар учун жиддий синов. Ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаш, ҳамма ерда ишни КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль ва ноябрь Пленумлари қарорлари асосида ташкил этиб, янги марраларни эгаллаш мақсадида бу синовдан муваффақиятли ўтишга эришиш — чорвадорларнинг энг муҳим вазифасидир. Бунинг учун айни кунларда нималарга эътибор бериш керак? Бу ҳақда Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг директори, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор Ш. А. Акмалхонов қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Областимиз чорвадорлари ўтган йили қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари қатори чорвачиликни ривожлантиришда ҳам салмоқли натижаларга эришдилар. Область бўйича ҳар бош соғин сигирдан 3200 килограммдан сут соғиб олинди. Гўштга топширилган қорамолларнинг ўртача оғирлиги 400 килограммга яқин келди Колхоз ва совхозларда чорвачиликни ихтисослаштириш ва концентрациялаш бўйича кўп ишлар амалга оширилди. Бу яхши натижалар бермоқда. Гўшт, сут етиштириш кўпайиб бораётир. Айрим хўжаликларда гўштга топширилаётган қорамолларнинг ўртача оғирлиги 500—600 килограммга етказилмоқда. Қуваликларнинг ташаббусига қўшилган чорвадорлар, айниқса, Тошкент, Калинин ва Орджоникидзе районлари чорвадорлари яхши натижаларга эришмоқдалар.

Лекин гўшт, сут етиштиришни кўпайтиришда ҳали фойдаланилмаётган резервлар ва имкониятлар кўп. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI Пленумида бу соҳадаги вазифалар аниқ ва равшан кўрсатиб берилди. Партиямиз белгилаб берган режаларни ҳаётга тадбиқ этиш учун чорвадорларимиз қандай тадбирларни амалга оширишлари керак?

Колхоз ва совхозларда, энг биринчи навбатда урғочи моллар, қўй-эчкилар, паррандалар сонини кўпайтириш лозим. Бунинг учун ҳар бир сигирдан бир йилда кам деганда биттадан бузоқ олиниши лозим. Бу ҳисобга икки ёшдан ошган ғунажинлар ҳам киради. Ғунажинлар ҳисобига подалардаги сигирлар сонини 25—30 процентга кўпайтириш талаб этилади. Бу ишни ветеринария ходимлари алоҳида назорат қилиб боришлари керак, молларни қочиришдан олдин СЖК препаратлари билан эмлаш ғоят яхши натижа беради.

Хўжаликларда бирорта ҳам сигир қисир қолмаслиги лозим. Шунинг учун ҳам 15 мартгача текшириш ўтказиб қисир қолган сигирлар аниқланиб, алоҳида боқилиши лозим. Январда бузоқлаган сигирлар 15 мартгача яна қочирилса, йилда ҳар сигирдан икки марта насл олиш мумкин бўлади.

Шуни унутмаслик керакки, агар бир сигир қисир қолса, у йилига хўжаликка ўртача 300 сўм зиён келтиради. Раҳбарлар буни унутмасликлари лозим.

Қиш қишлигини қилмоқда. Тез-тез ёғингарчилик бўлиб ҳарорат пасайиб турибди. Шуни қониқиш билан айтиш керакки, хўжаликларда ем-хашак запаси етарли. Ҳамма гап мавжуд ем-хашакларни молларга сифатли тайёрлаб, едиришда. Бунинг учун ҳам ем-хашак цехларидан унумли фойдаланиб, молларга белгиланган рацион асосида сифатли озуқа бериш лозим. Фан маълумотлари ва тажрибадан шу нарса маълумки, агар сигир айрим сабабларга кўра бир кун сувсиз қолса ёки мўлжалдаги озуқани истеъмол этмаса у ҳолда сут кескин камайиб кетади. Бу камоматни асли ҳолига қайтариш учун эса кейин 10—15 кун керак бўлади.

Ҳозир кунлар қисқа, тун узоқ. Шунинг учун рациондаги озуқаларнинг бир қисмини молларга тунда едиришни ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Бунинг учун фермаларда қўшимча ишчи кучи ажратилиши, улар тунда навбатчилик қилиб, молларнинг ем-хашагидан хабар олиб туришлари шарт. Ана шунда тайёрланган озуқа нишхўрдга чиқарилмайди.

Бўғоз ва янги туққан сигирларга яхлаб қолган сенаж ёки силос сира ҳам берилмаслиги керак. Акс ҳолда бола ташлайди. Ҳар бир хўжаликда ем-хашак молларга терт ҳолатида едирилса, туйимлилиги 30—40 процент ортади. Буни қатъий қонун қилиб қўйиш лозим! Бузоқлаган сигирларга, албатта, қўшимча озуқа бериш лозим.

Энди гўштни кўпайтириш резервлари ҳақида икки оғиз сўз. Бунинг учун бузоқларни туғилган кунидан яхши боқиб, кунига 500—600 грамм семиртиришга эришиш лозим. Агар ҳар бир бузоқ, дейлик, 400 грамм ўрнига 500 грамм семирса ана шунинг ҳисобига ҳар бир хўжаликда 20—25 процент гушт кўпайиши мумкин. Ана шунда 14 ойлик бузоқнинг тирик вазни 340—350 килограммга етади. Ҳам гўшт кўпаяди, ҳам озуқа иқтисод бўлади.

Бузоқ туғилган кунидан бошлаб дуркун ўсиши ва яхши семириши учун эса, табиийки, у соғлом бўлиши лозим. Соғлом бузоқ олиш учун эса сутдан чиққан бўғоз сигирлар алоҳида витаминли озуқалар билан боқилиши керак. Ана шунда бундай сигирларнинг этига 15—20 килограмм эт қўшилса, у яхши, соғлом бузоқ беради. Бундан ташқари туққан кунидан бошлаб сутини кўпайтиради.

Кейинги йилларда областимизда гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш ва наслли бузоқлар парвариш қилишга ихтисослаштирилган комплекслар кўплаб ишга тушди.

Лекин биз хўжаликлардаги фермаларни ҳам унутмаслигимиз керак. Афсуски, айрим колхоз ва совхозларда фермаларнинг санитария ҳолати талабга жавоб бермайди. Шунинг учун ҳам молларнинг касалликка чалиниш ҳоллари учраб турибди. Айрим фермаларда дезинфекция тўсиқлари йўқ. Хўжаликларда чорвачилик маданиятини ошириш керак. Ҳар бир колхоз ва совхозда кам деганда бир ҳафтада бир марта санитария куни ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Бузоқлар, ёш моллар учун айни кунларда иссиқ хоналар даркор. Лекин баъзи бир фермаларда дераза ромлари очиқ, наҳотки, полиэтилен плёнкалардан фойдаланиб бўлса ҳам буларни бекитиб қўйиш мумкин эмас! Моллар совуқда қолса вазни камайиб кетади, озуқа кўп сарф бўлади.

Тўғри, гўшт, сут етиштиришни кўпайтиришда комплексларнинг салмоғи катта. Лекин хўжаликларда намунавий фермалар ташкил қилишга ҳам эътибор бериш керак. Бунинг учун фермаларни реконструкция қилиш учун зарур маблағ ажратилиши талаб этилади. Қишқировли кунларда яхши меҳнат қилаётган чорвадорларни алоҳида рағбатлантириш лозим.

Биз хўжаликларда намунавий молхоналар, фермалар ташкил этиш керак, дедик. Лекин бу ишни ҳар ким ўз билганича амалга оширмаслиги лозим. Бизнингча ҳар бир районда қурилиш бўйича махсус совет ташкил этиб, унда хўжаликларда қуриладиган типовой молхоналарнинг лойиҳалари пишиқ-пухта муҳокама қилиниб, сўнгра қуриш учун рухсат бериш лозим. Шунга эришиш керакки, ферма ҳар жиҳатдан қулай бўлсин.

Қўйчиликдаги резервлардан энг муҳими — эрта қўзилатиш. Ҳозир бу иш бошланиб кетди. Қўзилатиш мавсумини намунали ўтказиш учун ҳамма чораларни кўриш лозим. Янги туғилган қўзиларга иссиқхоналар ажратилиб, алоҳида боқилиши лозим.

Ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида чорвадорларимиз олдида янги вазифалар турибди. Бу вазифаларни муваффақиятли бажариш кўп жиҳатдан юқоридаги сингари тадбирларнинг ўз вақтида амалга оширилишига боғлиқ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1978 ЙИЛ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ИШ ҚУРОЛИНГ СОЗ БЎЛСА...

ХАЛҚИМИЗДА «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» деган доно нақл бор. Биз қишлоқ хўжалиги ходимларининг иш қуроли — бу техникадир. Ана шу техника туфайли азамат дала меҳнаткашлари мислсиз муваффақиятларни қўлга киритишяпти, табиий қийинчиликларни енгмоқдалар. Ўтган йилги мавсум техника шарофатини янада яққол намоён этди. Буни қўлга киритган ютуқларимиздан ҳам кўрсак бўлади. Колхоз бўйича пландаги 2780 тонна ўрнига 2815 тоннадан зиёд «оқ олтин» армуғон этилди. Машина терими плани 220 процент қилиб бажарилди.

Мавсум мобайнида қўлга киритган тажрибамиз айни кунларда умумлаштирилиб, чуқур таҳлил қилинмоқда. Чунки деҳқонларимиз кузда кўтарилажак хирмон салмоғи шу кунларда ҳал этилишини яхши биладилар.

Ҳозир колхознинг ремонт устахонасида меҳнат ғайрати ҳар қачонгидан жўш урган. Моҳир механизаторларимиз, серғайрат слесарларимиз СССР Олий Советига сайловолди меҳнат вахтасида туриб мусобақани қизитмоқдалар. Улар ихтиёрида 26 та трактор, 20 та «зангори кема» ва бошқа кўплаб техника воситалари бор. Чапдаст техника жиловкорларимиз асосий эътиборни экиш агрегатларини созлашга қаратганлар.

Ремонтдан чиқарилган техникани сифат комиссияси томонидан пухта текширгандан сўнг қабул қилиб олинади. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, бизда ҳар бир бригада бошлиғи ўз механизатори билан техника ремонти сифати ва суръатини назорат қилиб боради.

Маълумки, ўтган йилги мавсум одатдагига нисбатан анча чўзилди. Бу ремонт ишлари суръатини жадаллаштиришни тақозо этади. Буни дилдан чуқур ҳис этган Қорабой Исаев, Турсунбой Тилламуродов, Йўлдош Ўлмасов каби механизаторларимиз ҳар жабҳада ўрнак бўлмоқдалар. Ота-бола Валиқуловлар ғайрати барчани унумли меҳнатга чорлаётир. Тажрибали механизатор Абдумалик Валиқулов ҳамда унинг ўғиллари Абдукарим, Абдуқаюм Валиқуловлар биргаликда меҳнат қилишмоқда.

Хўжалигимизда ремонт иши билан банд бўлган механизаторларга ҳар жиҳатдан қулай иш шароити яратиб берилган. Ремонтчиларга тушки дам олишда иссиқ овқат тайёрланади, улар иссиқ кийим билан ҳам таъминланган. Азамат механизаторларимиз яна бир нарсага эътиборни қаратмоқдалар. У ҳам бўлса қишлоқ хўжалик техникасини барвақт ҳисобдан чиқаришнинг олдини олишдир. Бунинг учун техника қаровини яхшилаш, уларни ўз вақтида мойлаб туриш талаб этилади. Зотан, партия ва ҳукуматимизнинг қарорларида ҳам бунинг муҳимлиги алоҳида таъкидланган. Бир сўз билан айтганда шиоримиз техника умрини узайтириш, ҳосил йиғим-терими мавсумини қисқартиришдан иборат. Бунинг учун ҳаракатни ҳозирдан бошлаймиз.

Колхозимиз заршунослари ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили учун юксак чўққиларни кўзлашяпти. 928 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,6 центнердан «оқ олтин» ундириб олиш, хирмон салмоғини 3310 тоннадан ошириш — бу йилги дил муддаомиздир. Бу ҳосилнинг асосий қисми машиналарда терилади, албатта. Бунда ғалабани кадрлар ва машиналар ҳал этиши турган гап.

Нормат ТЎЙЧИЕВ,
Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз устахонаси мудири.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ
ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЭРОНДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ БОСҚИЧ БОШЛАНДИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Эрондаги ўзаро кураш ҳал қилувчи босқичга кирди. Қўзғолон шабадаси бутун мамлакатни ларзага келтирди. Исёнкорлик руҳи ҳатто энг кичик қишлоқларни ҳам чулғаб олди. Ҳамма жойда қўшинлар билан оппозиция ўртасидаги шиддатли ва қонли тўқнашувлар аслида граждан уруши бошланганидан далолат беради — Франс Пресс агентлиги Эрондаги вазиятни ана шундай тасвирлайди.

Оппозиция раҳбари Оятулло Ҳумайни 1 февраль эрталаб Теҳронга қайтиб келиши тўғрисидаги хабар туфайли мамлакатда шоду хуррамлик бошланди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг хабар қилишича, ўн минглаб кишилар майдонларга чиқишди. Ҳумайнининг келиши маълум бўлганидан кейин орадан бир неча дақиқа ўтгач кўп минг кишилик намойишчиларнинг колонналари шаҳар марказига йўл олди.

Шоҳга содиқ бўлиб қолган генераллар ҳам бугун армиянинг кучини намойиш қилишга уриндилар. Аммо юз минглаб кишилар шоҳ империя гвардияси солдатлари билан танклар, бронемашиналар ва бронетранспортерлар колонналарининг марказий кўчадан кирадиган йўлини тўсиб қўйдилар. Намойишчилар билан қўшинлар ўртасидаги тўқнашув натижасида ўнлаб киши ўлди ва жароҳатланди.

Мамлакат таҳликали тараддудда турибди. Тугун ечилай деб қолди. Мухбирларнинг бугун хабар қилишларича, ҳарбийлар Ҳумайнининг келишини баҳона қилиб, шоҳга қарши оппозиция раҳбарларидан ўч олмоқчи ва халқнинг революцион ҳаракатини қонга ботирмоқчи бўлиб турибдилар.

Генераллар ва уларнинг ҳомийлари измини бажараётган Бахтиёрнинг оппозиция раҳбарларини муросачилик ва келишувчиликка оғдириш йўлидаги уринишлари барбод бўлди. Шу сабабли ҳозир Марказий разведка бошқармаси мутахассислари декабрь охирида ишлаб чиққан ва реакцион ҳарбий тўнтариш қилишни кўзда тутган планнинг иккинчи қисми кучга кирмоқда.

Теҳрондаги «Эттилоот» газетасининг бугун ёзишича, «Бахтиёр ҳукумати панасида турган жаҳон тарихидаги энг разил куч — Америка империализми Эронда қонли исён чиқариш учун ўзининг бутун маккорлиги ва шафқатсизлигини ишга солиши мумкин». Аммо исённинг ташкилотчилари бутун Эрон халқи исёнчиларга қарши курашга отланишини билиб қўйишлари керак, деб таъкидлайди газета.

Бахтиёрнинг ғайри қонуний ҳукуматини, деб ёзади газетада Эроннинг таниқли жамоат арбоби доктор Барахони, шоҳ қочиб кетганидан кейин, Американинг назарида, вужудга келган бўшлиқни тўлдириш учун Америка империализми ҳокимият тепасига ўтқазиб қўйди. Бу кабинетнинг тактикаси, жумладан, қўшинлар ва танклар ёрдамида аэродромларни босиб олишдан иборат тактикасини Америка мутахассислари Бахтиёрга буюришган.

Франс Пресс мухбирининг хабар қилишича, Теҳронлик таниқли диний арбоб — Оятулло Беҳишти оппозиция ҳам вазиятнинг кескинлашиш эҳтимолига ҳозирлик кўраётганини айтди. Унинг гапига қараганда, Эроннинг ҳамма районларида шоҳ режимига қарши бўлган ва сигнал берилиши биланоқ қуролли курашга ўтишга тайёр турган кишилардан жуда кўп жанговар отрядлар тузилган.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, шоҳ режимининг тарафдорлари ва муҳолифлари ўртасидаги ўзаро кураш кескинлашуви муносабати билан юзлаб америкалик, европалик ва япониялик кишилар кеча Эрондан самолётларга тушиб жўнаб кетишди. Яқин бир неча кун ичида Эрондан асосан ҳарбий транспорт самолётларида 5000 га яқин америкалик кўчириб кетилади, деб уқтиради агентлик.

«Вашингтон пост» газетаси АҚШ давлат департаментининг Эрондаги америкаликларни кўчириш тўғрисидаги фармойишини «Сайгондан кўчиш давридан бери америкаликларнинг энг катта ва энг таҳликали қисмати», «Эрон қуролли кучларидаги интизом ва қўмондонлик структураси барбод бўлиш нишоналари хусусида Вашингтондаги безовталик кучайиб бораётганининг далили» деб баҳолади.

«Кўчиш тўғрисидаги буйруқ,— деб ёзади газета,— америкаликларнинг бундан бир неча ой муқаддам Форс кўрфази ва Ҳинд океани районидаги Ғарб манфаатларининг қўрғони деб ҳисобланиб келган мамлакатдаги воқеаларга таъсир ўтказиш қобилияти кескин пасайиб кетганлигининг энг ишончли далилидир».

Бахтиёр ҳукумати ҳамон оппозицияни бир амаллаб тинчлантиришга уриниб, АҚШдан ҳарбий анжомлар сотиб олишни кескин қисқартирмоқчи эканлигини Қўшма Штатларга маълум қилди. Бу гапни Пентагон вакили айтди. Эрон Қўшма Штатлар билан жами 20 миллиард долларлик қурол-яроғ ва ҳарбий техника етказиб бериш тўғрисида битим тузган эди. Шундан ҳозиргача 8 миллиард долларлик битим бажарилди. Матбуотда хабар қилинишича, Эрон вакиллари АҚШнинг Европадаги қуролли кучлари қўмондонининг ўринбосари, ҳозир Теҳронда турган генерал Р. Хайзерга ва Пентагоннинг ҳарбий анжомлар етказиб бериш масалалари билан шуғулланувчи эксперти Э. Фон Мэрбодга энди Эрон «Форс кўрфазидаги жандарм» бўлишни истамаслигини ва шу сабабли шоҳ АҚШга заказ қилган кўп миқдордаги қурол-яроғга шу жумладан энг янги қирувчи — бомбардимончи самолётларга, «учиб юрувчи радарларга», эсминецларга ва разведка маълумотларини тўпловчи қимматбаҳо электрон асбоб-ускуналарга муҳтож эмаслигини маълум қилдилар.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американинг илғор жамоатчилиги АҚШнинг Эрон ички ишларига аралашишига қарши кескин норозилик билдирмоқда.

«Хотин-қизлар тинчлик учун курашингиз» ташкилоти баёнот тарқатиб, Американинг Эрондаги воқеаларга аралашуви кучайиши хатарли оқибатларга олиб бориши мумкинлигини уқтирди. Жанубий Вьетнамда бўлганидек, Эронда ҳам ҳозир минглаб Америкалик ҳарбий «маслаҳатчилар» туришибди, деб эслатиб ўтишди ҳужжат авторлари. АҚШ ҳукумати Эрон халқининг кўпчилиги рад этган диктаторлик режимини ҳамон ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда. Айни вақтда Форс кўрфази районида жанговар ҳаракатлар қилиш учун Американинг махсус вазифаларни бажарувчи қўшинлари шай қилиб қўйилмоқда.

Ташкилот Вьетнам фожиаси Эрон диёрида такрорланишига йўл қўймасликка ва АҚШнинг ана шу суверен давлат ишларига аралашувига қарши кампанияни кенг авж олдиришга чақирди.

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Умумҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилотининг ташаббуси билан бу ерда Эрон халқининг курашини қўллаб-қувватлаш юзасидан жамоатчиликнинг оммавий митинги бўлиб ўтди.

Митинг қатнашчилари Қўшма Штатларнинг Эрон танглиги ривожига аралашиш йўлидаги уринишларни кескин танқид қилдилар, Америка ҳарбий объектларини Эрондан Покистонга ўтказиш эҳтимоли борлиги хусусида жиддий безовталик изҳор этдилар.

ИҒВОГАРЛИКЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам информация агентлигининг (ВИА) хабар беришича, кейинги кунларда Хитойнинг қуролли кучлари Вьетнамнинг шимолий чегараларида иғвогарликларни давом эттириб, ВСР аҳолисининг хавфсизлигига доимо хатар солиб турдилар.

30 январда Хитой солдатлари Каоланг вилоятида ВСР территорияси ичкарисига бир километр бостириб кириб, халқ лашкарлари группасига ҳужум қилдилар ва шулардан бирини ўлдирдилар. Улар 6 соат мобайнида шу районни ушлаб туриб, халқ лашкарларининг отрядларини ва маҳаллий аҳолини ўққа тутдилар. Вьетнам томони жавоб зарбаси беришга мажбур бўлди ва бунинг натижасида иғвогарлар ВСР территориясидан чиқиб кетдилар.

Шу куни, деб хабар қилади ВИА, Хитойнинг қуролли солдатлари Лангшон вилоятида Вьетнам территориясига бостириб кириб, халқ лашкарларини пулемётдан ўққа тутдилар. Хоанглиеншон вилоятидаги йўллардан бирида улар автомобилларга қарата ҳам пулемёт ўқини ёғдирдилар, бунинг натижасида бир киши ўлди ва бир неча киши жароҳатланди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ билан Мали ўртасидаги ҳамкорлик муваффақиятли ривожланмоқда. Бу ерда СССР ёрдамида цемент заводи, қишлоқ хўжалиги институти, ҳунар-техника таълими маркази қурилган. Ҳозирги вақтда саводсизликка қарши миллий кураш маркази қурилишига ҳам СССР тегишли жиҳозларни етказиб берди.

Суратда: ишлаб чиқариш таълими ўқитувчиси москвалик А. Спиридонов совет ёрдами билан Бамако шаҳрида қурилган ҳунар-техника маркази ўқувчилари билан машғулот ўтказмоқда. Ўртадаги суратда: Бамако шаҳрида СССР мадади билан қурилган Педагогика институтининг биноси. Пастда совет китоблари виставкасида.

И. Зотин фотолари.
ТАСС фотохроникаси.

ПЕКИНДА НАМОЙИШЛАР

ТОКИО. (ТАСС). Пекиндан олинган хабарларда айтилишича, у ердаги ХХР раҳбарларининг қароргоҳи Чжуинань-Хайнинг бош дарвозаси ёнида жуда кўп ҳалойиқ тўпланиб турганини тез-тез кўриш мумкин. Улар орасида турмуш шароитлари яхшиланишига эришишга ва маҳаллий маъмурларнинг жабридан шикоят қилишга уринаётган турли вилоятлардан келган кишилар ҳам, пекинликлар ҳам бор.

Баҳор байрами (ой календарига мувофиқ янги йил) авж олган пайтида ана шундай намойишлардан бири бўлиб ўтди. Хавфсизлик органлари баъзи намойишчиларни ушлаб олди. ХХР давлат кенгаши биноси ёнида ва пойтахтнинг бошқа бир қанча кварталларида оби ҳаво совуқ бўлишига қарамай, чайлага ўхшаш омонат бошпаналар пайдо бўлди, кимнингдир томонидан қабул этилиши ва шикоятининг кўриб чиқилиши умидида вилоятлардан келган деҳқонлар оила аъзолари билан шу чайлаларда яшаб туришибди.

Намойишлар кўлами доимо кенгайиб бормоқда. Хитой матбуоти қарор қабул этишдан бўйин товлаётган «маҳаллий раҳбарлар»ни танқид қилиб, бутун мамлакатни ўз ичига олган норозиликлар миқёсини яширишга зўр бериб уринмоқда. Жумладан, яқинда «Жэньмин жибао» газетаси шу ҳақда ёзди.

Арз билан келган кишиларни таъқиб этмоқдалар. Мақолада айтилишича, «кўп кишилар Пекинга бир неча марталаб келишга мажбур бўлмоқдалар, чунки уларнинг муаммолари ҳал бўлмай қолмоқда». Газета ана шу ҳамма «қийинчиликлар ва муаммолар» учун айбни «тўртлар шайкаси»дан бўлган сўл экстримист унсурларга тўнкашга уринади. Ҳолбуки, аслида бунинг учун Пекиннинг ҳозирги ҳукмдорлари жавоб беришлари керак.

Бизнинг ахборот

БОЛАЛАРНИНГ СЕВИМЛИ УЙИ

Оққўрғон районидаги Пионерлар уйи доимо болалар билан гавжум. Бу ерда ўқувчилар бўш вақтларини ўзларининг севимли тўгаракларида ўтказадилар. Тўгаракларда 540 пионер ва ўқувчи қатнашмоқда. Радиотехника, фото, бадиий сўз, тасвирий санъат, бичиш-тикиш тўгаралари ва бошқа тўгараклар мунтазам ишлаб турибди. Тўгаракларда 9 тажрибали педагог иш олиб бормоқда. Машғулотлар график асосида қизиқарли олиб борилаётганлиги учун тўгарак қатнашчиларининг ўзлаштириш даражаси чорак сайин ортмоқда.

●

ФЕРМАЛАРДА КИНО

ҲАИИТБОИ Ҳасанов ўтган ҳафта Келес массивидаги чорвадорлар ҳузурида бўлиб, уларга ҳужжатли, бадиий фильмлар намойиш қилиб қайтиб келди. У ҳамкасби Х. Худойбердиев билан бирга шу кунларда Тошкент районидаги жуда кўп колхоз, совхоз чорва фермаларида чорвадорларга маданий хизмат кўрсатишмоқда. Ишчан киномеханиклар Навоий номли, «Ленин йўли», Ленин номли колхоз ва бошқа хўжаликларда бўлиб чорвадорларга турли фильмлар кўрсатишди. Областимизда бундай ишчан, ўз меҳнатини севадиган киномеханиклар кўп. Бўстонлиқ районидан М. Қодиров ҳамда Н. Нажимов ўртоқлар ҳам ҳозир ўнинчи беш йиллик, тўртинчи йилининг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

●

«БАҲОР» ГУЛЛАРИ

СССР халқ артисти, давлат мукофотининг лауреати Мукаррама Турғунбоева номидаги «Баҳор» давлат ансамбли коллективи ўзининг жозибали рақслари, оромбахш қуйлари ва қўшиқлари билан Иттифоқдагина эмас чет эл санъат ишқибозлари қалбини ҳам забт этган.

Яқинда ансамбль Бухоро областининг Газли, Навоий ва бошқа шаҳарларида бўлиб меҳнаткашларга ўз санъатини намойиш этди.

Коллектив репертуарида янги-янги рақс ва қўшиқлар ўрин оляпти. Жумладан, янги саҳналаштирилган «Қирқ қиз», «Доғистон», Чехословакия, Румыния, Болгария, Польша, Вьетнам ва бошқа чет эл мамлакатлари халқларининг рақсларидан намуналар ҳам ўрин олган.

Маълумки шу йил май ойида Озарбайжон республикасида Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари бўлади. Шу муносабат билан ансамбль коллективи ҳозирдан бошлаб қизғин тайёргарлик кўряпти.

Шунингдек, яқин кунларда. «Баҳор» Тожикистон, Арманистон, Грузия республикаларига гастролга боради.

ПИРИМҚУЛ ҚОДИРОВ 50 ЁШДА

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС ИЖОД

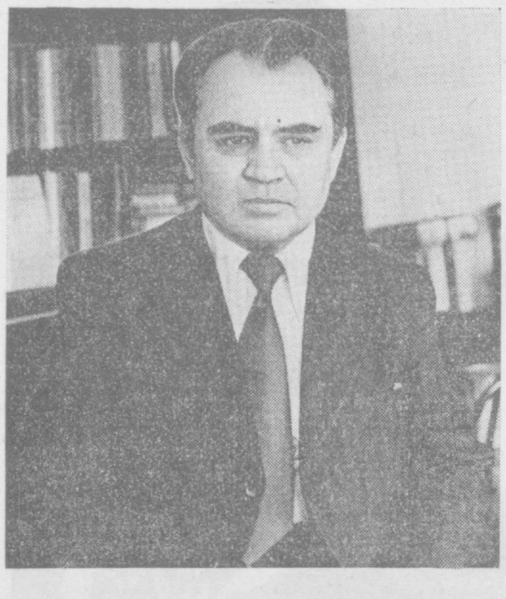

«Ёзувчи ижодини яхши билишни истасанг аввало у туғилиб ўсган жойни кўр» дейдилар. Дарҳақиқат, ёзувчи-ижодкор учун киндик қони тўкилган ер ниҳоятда азиз, у кўз очиб кўрган дунё — оила, одамлар, атроф-муҳит хотирасида ўчмас из қолдиради, асарлари мавзуига, образлари, тафаккур тарзига ўзига хос жило бахш этади, бир умр шу манбадан маънавий озуқ олиб туради. Буни улкан ижодкорларнинг ўзлари эътироф этадилар. Мен 1978 йилнинг жазира ёзида таниқли адибимиз Пиримқул Қодировнинг она юрти — Туркистон тизма тоғлари этагига жойлашган кичкинагина Кенгкўл қишлоғида бўлганимда шу ҳақиқатга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Пиримқул Қодировнинг деярли ҳар бир асарида худди шу она қишлоқ, оғир болалик билан боғлиқ хотираларни, таниш манзараларни, одамларни учратиш мумкин; «Уч илдиз»даги Очил, «Қадрим»даги Искандар, «Эрк»даги Саттор, Ойшахонлар, гарчи адреси бошқачароқ кўрсатилса-да, аслида шу қишлоқ одамларидир, улар шу гўзал сокин қишлоқдан шаҳарга, жўшқин, серташвиш ҳаёт қучоғига йўл олганлар; уларнинг Кенгкўлдаги ўрни шундоққина сезилиб турибди; «Мерос», «Жон ширин» каби асарларнинг воқеалари қуйи водийда — пахта экиладиган қишлоқларда бўлиб ўтса-да, қаҳрамонлари табиатан шу тоғ кишиларини эслатади, ёзувчининг «Қора кўзлар» романи бошдан-оёқ бевосита шу қишлоқ, унинг одамлари таърифу тавсифига бағишланган; Кенгкўлга кириб боришингиз билан «Қора кўзлар»даги тасвирлар тасаввурингизда қайта жонланади; таниш манзараларга дуч келиб реалистик адабиётнинг сеҳрига — айни борлиқни бадиият мулкига айлантириш санъатига қойил қоласиз; ҳатто олис тарихдан ҳикоя қилувчи «Юлдузли тунлар»нинг талай дилрабо, ўйчан лирик саҳифалари шу юрт таассуротлари билан боғланган. Сиз бу ерда Бобирнинг дунё, тожу-тахт ташвишларидан бир дам ўзини олиб қочиб яланг оёқ юрган сўқмоқларни, оддий чўпон билан суҳбат қурган ўнгирларни баралла кўрасиз...

Адиб ижодидаги барча фазилату хусусиятларни она қишлоқ, болалик таассуротлари билангина чеклаб қўйиш тўғри эмас, албатта. П. Қодировнинг шахс-граждан ва ёзувчи сифатида шаклланишида шаҳар — ишчилар ва зиёлилар муҳити катта роль ўйнади. У ўн олти ёшида Бекободга келиб металлургия заводи қурилишига ишга киради, қурилиш радиоузелида диктор-инструктор бўлиб ишлайди, ўн етти ёшида Тошкентга келиб САГУнинг тайёрлов бўлимида ўқишни давом эттиради, сўнг университетнинг Шарқшунослик факультетида таълим олади, 1951 йили университетни тугатиб, Москвадаги Адабиёт институти Аспирантурасига киради ва Абдулла Қаҳҳор ижоди бўйича кандидатлик диссертациясини муваффақият билан ёқлайди. 1954 — 1963 йиллар давомида Москвада Ёзувчилар Союзи хизматида бўлади. У бу йиллар ҳақида лўнда қилиб: «Москва тарбияси менинг ҳаётимга, ижодимга баракали таъсир кўрсатди», — дейди.

П. Қодиров ижодини анча эрта бошлаган, кўплаб ҳикоя ва очерклар ёзган, 1950 йилдаёқ алоҳида китоб чоп эттирган, шу асарлари учун 1951 йили Ёзувчилар Союзига қабул қилинган бўлса ҳам, 1958 йили эълон этилган «Уч илдиз» романи билан чинакам ёзувчи сифатида танилди, ҳақиқий истеъдодини шу романда намойиш этди, ижодига хос фазилатлар шу асарда кўринди. Бу асар ўз вақтида адабий жамоатчилик орасида катта қизиқиш уйғотди, унинг теварагида қизғин баҳслар бўлди.

«Уч илдиз» халқ ҳаётидаги романбоп ҳодисаларни ўз вақтида кўриш, ҳис этиш, тагига етиш ва уни ҳозиржавоблик билан сўз санъати мулкига айлантиришнинг, романбоп дақиқаларни абадийлаштиришнинг яхши намуналаридан бири.

«Уч илдиз» социалистик реализм адабиётининг энг яхши традициялари руҳида ёзилган. Унда оддий, камсуқум, ҳалол меҳнат кишиларига чуқур меҳр-муҳаббат уфуриб турибди. Бу фазилат ёзувчининг галдаги асарларида яна ҳам чуқурлашди, янги хусусиятлар билан бойиди. Ёзувчи ҳар бир асарида оддий меҳнат кишиси ҳаётига янги томондан ёндашади, етук социалистик жамият талаблари даражасида туриб киши ҳаётининг маъносини очишга, бадиий таҳлил этишга интилади. Бу интилишнинг самарасини «Қора кўзлар», «Қадрим», «Эрк», «Мерос» каби асарлар саҳифаларида яққол кўриш мумкин.

«Қора кўзлар»да чекка бир тоғ қишлоғи ҳаёти тасвирланган. Бу ҳаёт, бошда айтилганидек, миридан сиригача ёзувчига аён. Адиб худди шу хил қишлоқда туғилиб вояга етган. Шунга қарамай автор роман устида иш бошлашдан олдин республикамиздаги деярли ҳамма тоғ қишлоқларини кезиб чиқди, қардош республикалар чорвадор районларида бўлди, чорвадорлар ҳаёти билан яқиндан танишди, бугунги қишлоқ, унинг проблемаларини чуқур ўрганди. Шу тариқа роман болаликдан қолган чуқур таассуротлар, кезиш, кузатиш, қиёслаш, давр ҳодисаларига муносабат билдириш эҳтиёжи самараси ўлароқ яратилди.

«Қора кўзлар» романи, «Уч илдиз»да уч берган ўткир ҳаётий драмаларни, масалаларни асарга олиб кириш тажрибасини янада мустаҳкамлади, айни пайтда, шу ўткир ҳаётий драмаларни персонажлар қалбига олиб ўтиш, қаҳрамонларнинг қалб драмасини кўрсатиш маҳоратини намойиш этди. Бу фазилат ёзувчининг галдаги асари «Эрк» қиссасида янада чуқурлашди.

«Уч илдиз», «Қора кўзлар», «Эрк» асарлари хронологик жиҳатдан бир-бирининг давомига ўхшаб кетади, «Уч илдиз»да 50-йилларнинг ўрталаридаги, «Қора кўзлар»да 60-йилларнинг бошларидаги вазият акс эттирилган бўлса, «Эрк» воқеалари 60-йилларнинг иккинчи ярмида бўлиб ўтади. Қисса Тошкентнинг кундалик оддий ҳаёти тасвиридан бошланади. Одатдагидек ёзувчи оддий кундалик турмуш икир-чикирларидан секин-аста катта ижтимоий, маънавий масалаларга келади. Қисса асосини қаҳрамонларнинг маънавияти, оилавий-интим ҳаёти, муҳаббати, эрки, масъулияти масалалари ташкил этади; шахс эрки ва бурчи проблемасини ёзувчи асарининг пафоси даражасига кўтаради, эрк ҳақида жиддий баҳс қўзғайди.

П. Қодировнинг галдаги асари «Мерос» аввалгиларидан фарқ қиларок ҳаётда бор шахс — машҳур механизатор Мамажон Дадажонов ҳаёти изидан бориб яратилган. Бу қисса марказида адибнинг аввалги асарларида кўпроқ учрайдиган адашган, тўғри йўл қидирган одамнинг қисмати эмас, яратувчи; курашчи, қаҳрамонона шахс тақдири ётади.

Гарчи асарга Мамажон Дадажоновнинг ҳаёти асос қилиб олинган бўлса-да, у аниқ ҳужжатли, биографик қисса эмас; ёзувчи шу одам ҳаёт йўли баҳонасида сўнгги чорак аср давомида қишлоқларда юз берган муҳим ўзгаришларни, фан-техника революцияси туфайли содир бўлаётган бир қатор жараёнларни ифода этмоқчи, қишлоқ кишилари, пахтакор меҳнати, умуман яшашнинг маъноси хусусидаги кўп йиллик кузатиш, хулосаларни, кўнглидаги гапларни тўкиб солмоқчи бўлган. Худди шу ният оқибати бўлса керак ҳаётдаги қаҳрамон Мамажон Дадажонов номини ўзгартириб уни асарда Ёлқин Отажонов деб атаган, бу ҳол ёзувчига катта эркинлик берган.

Пиримқул Қодиров услубда ҳақиқий маънодаги изчил реалист. У турмуш икир-чикирларини ғоят синчковлик билан кузатиб боради, майда, кўз илғамас, аҳамиятсиз кўринган икир-чикирлардан жиддий маъно қидиради. У яратган персонажларнинг касби-кори, меҳнатига, касб психологиясига оид тафсилотларда ҳеч қанақа тахминийлик йўқ, ёзувчи гўёки шу соҳанинг одами бўлиб қалам тебратади. Унинг асарларида ишлаб чиқаришга оид можаролар ҳам аксари икир-чикирлар билан боғлиқ бўлади, икир-чикирлардан бошланган можаро кўпинча катта драмаларга айланиб кетади. Айни пайтда ёзувчини қаҳрамонларнинг маънавий турмуши ҳам астойдил қизиқтиради ва маиший ҳаёт тасвирида ҳам ўта синчков, ифодалари ниҳоятда аниқ-реал, деталлари ҳаққоний. Дадил айтиш мумкинки, тенгдошлари орасида ҳеч ким П. Қодировчалик маънавий турмуш икир-чикирлари билан бу қадар кенг машғул бўлган эмас, ҳали ҳеч ким маиший ҳаёт икир-чикирларини бадиий таҳлил этиб улардан чуқур маъно топиш, икир-чикирлар бағридаги драмаларни очиш санъатини унингчалик чуқур эгаллаган эмас. Шуни унутмаслик кераккки, маиший ҳаёт тасвири ёзувчидан катта маҳорат, санъат талаб қилади, бу йўлдан бораман деб икир-чикирлар орасида ўралашиб, натурализмга мубтало бўлиб қолиш ҳеч гап эмас, ижод практикасида бундай ҳоллар кўп бўлган, шунинг учун ҳам маиший ҳаёт тасвири бир оз ёмон отлиқ бўлиб қолган. Маиший ҳаёт икир-чикирларини бадномликдан халос этишда ўзбек адабиётида П. Қодировнинг муносиб хизмати бор.

«Олмос камар»да, одатдагидек, ишлаб чиқаришга оид можаролар ҳам ўрин олган. Асар бош қаҳрамонлари архитектор Аброр билан Вазиранинг касби-кори, шаҳар ободончилиги билан алоқадор ташвиш, ўйлари, иш юзасидан келиб чиққан тўқнашувлар, Шерзод Баҳромов каби қаллоб кимсанинг ғаламуслиги— буларнинг барчаси бутун тафсилотлари билан ифодаланган. Шунга қарамай асардаги асосий нарса булар эмасдай туюлади; қаҳрамонларнинг маънавий бисоти, қалби, характери кўпроқ маиший ҳаёт сферасида тўлароқ очилаётгандек кўринади; маиший ҳаёт жумбоқлари персонажлар тақдирида ҳал қилувчи омилга айланади. Ёзувчи меҳнат, фаолият кишилари саналмиш Аброр ва Вазирани маиший ҳаётнинг ғоят хилма-хил муаммо можаролари ичидан олиб ўтади.

П. Қодиров «Мерос», «Олмос камар» билан ёндош ҳолда 1969—1978 йиллар давомида «Юлдузли тунлар» романи устида иш олиб борди. Бу асар тарихимизнинг энг мураккаб, чигал бир босқичи — темурийлар салтанатининг инқирози даври ҳақида, шоҳ ва шоир Бобирнинг ҳаёти, ўша қора кунларда чарақлаган юлдузлар ҳақида ҳикоя қилади.

«Юлдузли тунлар» ўзбек адабиётидаги тарихий романлар орасида ўзига хос ўрин эгаллайди. У Ойбекнинг «Навоий» асари каби тарихий-биографик роман. Унда Бобирнинг тахтга келишидан тортиб, то ўлимига қадар ўтган ўттиз йиллик воқеалар хронологик тарзда изчил ҳикоя қилинган. Шунга кўра уни роман-хроника деб ҳам аташ мумкин. Асар сюжети бошдан оёқ тарихий ҳужжатлар, аввало, «Бобирнома» билан «Хумоюннома», шунингдек, ўша давр тарихчиларининг асарларидаги маълумотлар асосига қурилган; ёзувчи рус ва ғарб шарқшуносларининг совет олимларининг Бобир ва унинг даври ҳақидаги тадқиқотларини синчиклаб ўрганганн, тарихий фактларга фаннинг энг кейинги ютуқлари, бугунги кун даражасида туриб ёндошгани баралла сезилиб турибди.

«Юлдузли тунлар»даги ёзувчининг энг катта ютуғи, шубҳасиз, Бобир образи. Бобир образига ёзувчи реалистик адабиётнинг чўққисида туриб хилма-хил томондан ёндашади, уни шоир, шоҳ ва оддий инсон сифатидаги ҳам кучли, ҳам ожиз томонларини, ҳаёти ва шахсиятидаги барча фазилату ва қусурларни бор бўйича кўрсатади.

Асар охирида ёзувчи Бобирнинг Хондамир билан суҳбатини беради, жумладан Бобирнинг шу сўзларини келтиради: «...авлодлар ҳақиқатни билсинлар, бизни фаришта деб ўйламасинлар, қилган гуноҳларимиз ўзимизга нечоғлик оғир тушганидан огоҳ бўлсинлар». Ниҳоят шу суҳбатда у ўз умрига якун ясагандай бўлиб дейди: «Жангларнинг қонли селлари, салтанатнинг тошқин дарёдай бетиним толотумлари жонимга тегди. Тожу тахт бевафолигини кўпдан бери сезиб юрибман. Менга вафо қилса фақат ёзган асарларим вафо қилмоғи мумкин. Ватанимга ўзим қайтолмасам ҳам асарларим қайтмоғи мумкин. Эндиги орзуим — мен туғилган юртимга қилолмаган хизматни асарларим қилса».

П. Қодиров 50 ёшга тўлди. У ўзининг чорак асрлик ижодий фаолияти давомида тўрт роман, бир пьеса, бир киноқисса, тўрт йирик повесть, ўнлаб ҳикоялар, очерк ва публицистик мақолалар яратишга улгирди; Л. Толстой, А. Чехов, К. Федин, Х. Диряев, Толис ижодидан таржималар қилди, кандидатлик диссертациясини ёқлади, кўплаб адабий танқидий мақолалар эълон этди, бадиий асар тилига оид йирик тадқиқот яратди... Булар айтишга осон, бундай баракали ижод тинимсиз меҳнат, олий интизом, замонага, халққа, она юртга чексиз садоқатнинг самарасидир. Гап фақат асарларнинг миқдорида эмас, улар катта маҳорат билан амалга оширилган, энг муҳими улар замонасига муносиб, эл-юрт маънавий хазинасини бойитадиган асарлардир, ҳоҳ замонавий мавзудаги асарларда бўлсин, ҳоҳ тарихий романда бўлсин, ҳоҳ илмий, адабий-танқидий ишларда бўлсин — барчасида замон нафаси уфуриб туради, уларни ўқиган киши ўзини тўлқинлантирган кўп саволларга жавоб топади.

Умарали НОРМАТОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози территориясида жойлашган «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» номли ўрта мактабда 27/27 сайлов участкаси ташкил этилган. Ҳозир бу ерда агитаторлар ва сайловчилар учрашувлари тез-тез ўтказилиб турилибди. Суратда: агитаторлардан Х. Ризаева ва Д. Мирзахоловаларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

АДАШЛАР ВА ЖУФТ ҲОДИСАЛАР

Болгария манбааларидан қуйидаги антиқа сифат ҳодиса қулоғимизга чалиниб қолди. Такрор баён этишга арзийдиган бу ҳодисанинг тафсилини келтирамиз.

1900 йил 28 июлда Италия қироли Умберто I генерал Панцо Вожатия билан Монцо шаҳридаги ресторанда тушлик қиладилар. Овқат пайтида қирол диққатини хизматчиларга буйруқ бериб турган бир кимса жалб этади.

— Мен бу одамни қаердадир кўрганман,— деди тўсатдан қирол.— Уни менинг олдимга чақиринглар, қаердадир у билан учрашганман, шуни билмоқчиман.

Генерал Панцо-эса билинар-билинмас жилмайиб қўйди-да, қўли билан кимсага ишора қилди. У яқинлашиб, қиролга икки букилиб салом берди. Қиролнинг саволини эшитгач, хурмат ва эҳтиром билан жавоб берди.

— Кечирасиз, олий ҳазратлари, сиз мени ўз ойнангизда кўргансиз. Мен сизга жуда ўхшар эмишман.

— Сиз ҳақсиз,— деди ҳаяжонланиб қирол.— Сиз ростанам менга жуда ўхшайсиз—мўйловингиз, бўйи бастингиз, қадди-қоматингиз... сизнинг исмингиз нима?

— Менинг отим Берто. Мен 1844 йил 14 март эрталаб соат ўн ярмида туғилган эканман.

— Мен ҳам худди шу йили, шу кун ва шу соатда туғилганман,— деди ажабланиб қирол.

— Сиз қаерда туғилгансиз?— саволида давом этди қирол.

— Таринода.

— Тарино менинг ватаним-ку.

— Уйланганмисиз, синьор Умберто?

— Мен 1866 йил 2 июнда уйланганман.

— Мен ҳам шу куни уйланганман,— шивирлади,— ўзига ўзи қирол.— Болаларингиз борми?

— Ўғлим бор.— Витторио.

— Худди тахт ворисидек,— ўйлаб қўйди қирол.

— Қачондан бери ишлайсиз?

— 1878 йил 9 январда шу ресторанни очдим.

— Мен ҳам шу куни тахтга ўтирган эдим. Эртага кураш ўйинларига келинг, мен сизга бир совға қилмоқчиман.

Аммо Умберто I адаши Бертони беҳуда ахтарди. Қиролга Берто тасодифан милтиқ ўқидан вафот этди, деган хабар етказилди.

— Бечоранинг жаноза кунини билинглар, мен ҳам иштирок этмоқчиман,— деди ачиниб қирол.

Шу пайт тўсатдан отишма бошланиб, отилган учта ўқнинг иккитаси қирол Умберто I кўкрагига тегди.

Етти ёт бегоналарнинг бунақанги ўхшаб кетишлиги,

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

туғилган куни, исми ва ҳаттоки ўлган кунларининг ҳам тўғри келиши олдида одамнинг ақли ожизлик қилади. Аммо бир-бирига ўхшаш одамлар у ер-бу ерда учраб туради. Айтишларича. Адриен Кэйла — Легранни (Франция) бир кинорежиссёр генерал де Голга ўхшатиб қолади. Бу артист генералга шунчалик ўхшардики, уни ҳатто гримм ҳам қилиб ўтиришмади. Андриен Кэйла Легран «Шакал» деган кинода генерал де Гол ролини ижро этиб, бой бадавлат бўлиб кетди, шуҳрати бутун Францияга ёйилди.

Ҳаётда бирор воқеа ҳам иттифоқо жуфт учраб қолади. Уни «параллелизм» деб аташади. Масалан, айни бир вақтда врач қабулида бир хил фамилияли ёки бир хил дардли икки бемор учраб қолиши мумкин.

Брест областининг Эдитово қишлоғида пенсионер, қаҳрамон она Марфа Емельяновна Василевская истиқомат қилади. Бу аёл ўн фарзанд кўрди, уларни тарбия қилди. Унинг қизи Ольга Ивановна Пашковская ҳам ўн фарзанд кўрди. Онасидек қаҳрамон она бўлди. Унинг эри Николай Игнатьевич ўрмон ходими, катта ўғли Совет армиясида хизмат қилади, қолган болалари мактабда ўқишади.

1942 йил ёзда саккизинчи сапёрлар армиясининг махсус авторота командири Вацлав Хун Сталинград остонасида оғир яраланган ва хушидан кетган. Вацлав Хун кўзини очиб ўзини госпиталда кўради. Бошидан 20 тага яқин темир парчалари олиб ташлаганидан огоҳ бўлади. Шунда у, менинг жонимни сақлаб қолган врач ким деб сўрайди.

— Жарроҳ Никандров Анатолий Михайлович — жавоб беришади ҳамширалар.

Орадан 30 йил ўтди. Вацлав Хуннинг даҳани шишиб, қизариб уни безовта қила бошлади. Текширувлар натижасида даҳанда яна бир темир парчасининг борлиги аниқланди. Операция ҳам қилинди, осколка олиб ташланди. Вацлав Хун сўради:

— Мени ким операция қилди?

— Жарроҳ, доцент Никандров Анатолий Михайлович,— бир оғиздан жавоб беришди ҳамширалар.

Шундай қилиб, Сталинград ҳимоячилари 30 йилдан сўнг яна бир бор ва яна ўша мақсадда Томск медицина институтида учрашиб қолишди.

Мана шунга ўхшаш яна бир ҳодиса. Медицина фанлари кандидати жарроҳ Н. Е. Сизих Улуғ Ватан уруши йилларида юзлаб ярадорларни операция қилиб, жонини сақлаб қолган эди. Разведкачи ярадор В. Скворцов миннатдорчилик билдириб, унга соат тақдим этди. Орадан ўттиз йил ўтди. Н. Е. Сизих Москвада бўлиб, харид учун магазинга кирган эди. Шу пайт кимдир унинг соатига тикила бошлади, сўнг Сизихни қуча кетди. Шундай қилиб, ўттиз йилдан сўнг жарроҳ жангчи билан разведкачи ярадор учрашиб қолишди. В. Скворцов Иркутскда инженер бўлиб ишлар экан.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ.

Спорт

ЦСКА ВА «ЗАРЯ» «НЕДЕЛЯ» СОВРИНДОРЛАРИ

Москва ва Ленинградда «Неделя» газетаси мукофоти учун ўтказилган қишки турнир мусобақалари ниҳоясига етди. Москвада ғолиблик учун ЦСКА ва «Спартак» футболчилари учрашишди. «Спартак» шарафини резервлар состави ҳимоя қилди. Асосий ўйинчилар Америка Қўшма Штатлари бўйлаб турнирга жўнаб кетишганлиги сабабли майдонга дублёрлар состави тушди. Шунинг учун ҳам ўйин армиячиларнинг тўла устунлигида ўтди ва 3:0 ҳисобида тугади.

Учинчи ва тўртинчи ўрин учун «Шахтёр» ва «Торпедо» футболчилари учрашдилар. Пойтахт автозаводчилари 3:1 ҳисобида ғолиб келиб, учинчи бўлишди.

«Пахтакор» эса «Локомотив» командаси билан куч синашди. Бу ўйин бешинчи ўрин эгасини аниқлаб бериши лозим эди. 1:0 ҳисобида устун келган темирйўлчилар ягона тўпни 11 метрдан киритиб, бешинчи ўринни эгалладилар.

Ленинградда ўтказилган турнирда эса биринчи ўрин учун «Заря» ва Минск динамочилари учрашдилар. 1:0 ҳисобида ғолиб келган Ворошиловград футболчилари Ленинград турнирида биринчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлдилар. Киев динамочилари «Черноморец» командаси билан бўлган учрашувда 0:3 ҳисобида енгилишди ва тўртинчи ўринда қолишди.

Финляндия олимпиада терма командасини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратган Ростов Дон армиячилари умумий бешинчи ўринни олишди. Ленинграднинг «Зенит» футболчилари эса турнир жадвалининг энг сўнгги ўрнида қолдилар.

КОМСОМОЛ МУКОФОТИ УЧУН

Пойтахтимиздаги «Ёшлик» спорт аренасида Ўзбекистон комсомоли мукофоти учун енгил атлетикачиларнинг кўп кураш мусобақалари кеча ниҳоясига етди. Турли кўнгилли спорт жамиятларининг вакиллари қатнашган бу мусобақада айрим турлар бўйича юқори натижалар кўрсатилди. И. Мустафин 6 метр 42 сантиметр узунликка сакраб биринчи бўлди. А. Кривожихин эса 6 метр 11 сантиметр натижа кўрсатди. «Пахтакор» жамияти вакиллари О. Норматова, В. Подмарёв, «Буревестник» жамияти вакиллари А. Кривотихин, Н. Древич ҳамда навоийлик О. Сулаймоновалар пешқадамлик қилдилар.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

3 ФЕВРАЛЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА,
4 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Холисхон ҚОДИРОВА
Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсининг лауреати Карима УЗОҚОВА
Солистлар Ортиқ ОТАЖОНОВ, Ҳасан КАРИМОВ, Исмоилжон ТУРДИАЛИЕВ, Нодира АҲМЕДОВА, Раҳима РИХСИЕВА, Отажон РАЖАБОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти Муҳаммаджон МИРЗАЕВ.
Музика раҳбари — Ҳамид ИСМОНОВ.
Программани — Мавжуда ХОЛДОРОВА олиб боради.
Билетлар концерт зали кассасида соат 14.00 дан сотилади.
КОЛЛЕКТИВ БУЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.40 — Гимнастика. 10.05 — «Китоб сенинг ҳаётингда». 10.35 — «Қалбга яқин қўшиқлар». 11.30 — «Кеч кўрилган фарзанд». Бадиий фильм. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Қишлоқдаги оддий иш кунлари. Кинопрограмма. 16.25 — К. Чуковский ижоди. 17.10 — «Орленок». 18.10 — Шри Ланка республикаси. Ҳужжатли фильм. 18.30 — «Москва ва москваликлар». 19.00 — Болаларга аталган шеърлар. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — СССР халқ артисти Н. Ткаченко ижросида опералардан ариялар. 20.05 — Кампучияда маочи тажрибанинг инқирози. 20.25 — «Бенефис». 21.30 — «Вақт». 22.05 — Фигурали учиш бўйича Европа чемпионати. 23.15 — «Тонгги почта». 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — «До-ре-ми-фа-соль» 12.00 — «Светофор». 13.05 — «Шеърият мухлисларига». 18.00 — Мультфильм. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — «Ахборот». 19.00 — «Новаторлар эстафетаси». 19.20 — «Кино оламида». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Созимда севги васфи». 21.30 — «Вақт». 22.05 — «Дала ишлари кундалиги». 22.20 — «Галвасиз кун йўқ-а!» Бадиий фильм. 23.35 — Хоккей. «Бинокор» — «Кристалл».

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/II да **Анна Каренина.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/II да **Кўрмайин босдим тиконни.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/II да **Ишқ қурбонлари.**

БИЗНИНГ АДРЕС 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 325353; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р—01762. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е—2324.